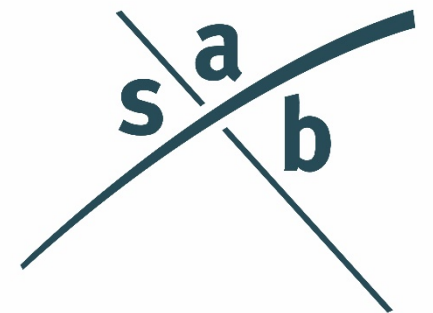

Natuurbegraafplaats De Polberg

Verzoek tot planologische medewerking

26 april 2021

Even bijpraten...

Aanleiding voor dit Verzoekboek 3.0

Geacht college van Burgemeester en wethouders van de gemeente Heerde,

In maart 2015 hebben wij u gevraagd planologische medewerking te verlenen aan het realiseren van een natuurbegraafplaats met bijbehorende faciliteiten op Landgoed De Polberg te Wapenveld. Uw college heeft de besluitvorming over dit verzoek kort na de behandeling van het 'Verzoekboek' in de vergadering van Commissie Ruimte van 20 april 2015 opgeschort,¹ in afwachting van nieuw provinciaal beleid dat natuurbegraven mogelijk maakt in het Gelders Natuurnetwerk (GNN)². Parallel aan het voornoemde verzoek tot planologische medewerking is in 2015 een vergelijkbaar verzoek ingediend voor de realisatie van een natuurbegraafplaats op het aangrenzende Landgoed Winfried. De Commissie Ruimte gaf destijds aan dat twee afzonderlijke initiatieven veel is voor een kleine gemeente als Heerde. De commissie legde bij de initiatiefnemers het verzoek neer samenwerking te onderzoeken.

Op 1 maart 2017 is het nieuwe beleid voor natuurbegraven in het GNN vastgesteld door Provinciale Staten Gelderland, dat op 21 maart 2017 in werking is getreden. Het nieuwe beleid bevatte aanvankelijk geen maximum grafelijkheid. Dit vormde voor de initiatiefnemer aanleiding opnieuw een verzoek tot planologische medewerking in te dienen. In april 2017 voerde Gedeputeerde Staten alsnog een maximum grafelijkheid in, waardoor het beoogde initiatief economisch onhaalbaar werd en uw college besloot om het planologisch verzoek niet in behandeling te nemen.

Inmiddels is het beleid van de provincie in mei 2018 aangepast, het maximum aantal graven per hectare is verhoogd naar 500. De beoogde plannen zijn vervolgens verder uitgewerkt en op onderdelen aangepast. De belangrijkste wijziging betreft de uitbreiding van het plangebied met (een deel van) Landgoed Winfried (hierna gezamenlijk onder de noemer 'Landgoed De Polberg'). Hiermee worden de krachten gebundeld en ontstaat een financieel haalbaar plan. Daarnaast is – in overleg met de provincie Gelderland – gewerkt aan een natuurversterkingsplan, dat noodzakelijk is voor het realiseren van een natuurbegraafplaats binnen het GNN/Natura 2000-gebied.

¹ De commissie Ruimte heeft bij deze gelegenheid een positieve grondhouding aangenomen over het plan.

² Landgoed De Polberg ligt vrijwel geheel in het GNN.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Om het door ons beoogde initiatief een stap verder te brengen hebben wij een stedenbouwkundig adviesbureau (SAB) in de arm genomen. Zij hebben het Verzoekboek voorzien van de noodzakelijke update, met als doel u te voorzien van de voor uw besluitvorming benodigde informatie. Hiertoe is het 'Verzoekboek' van april 2017 op een aantal onderdelen geactualiseerd en aangepast. Recentelijk heeft tevens een ambtelijke toets plaatsgevonden, aan de hand waarvan het Verzoekboek op onderdelen verder is aangescherpt en aangevuld.

Voor een duidelijke vergelijking tussen de (oude) plannen uit 2015 en het thans voorliggende initiatief, verwijzen wij u graag naar het wijkbericht dat op 21 oktober 2020 aan omwonenden is toegestuurd en tevens als bijlage 17 bij dit verzoekboek is opgenomen.

Tot slot

Wij verwachten dat het Verzoekboek 3.0 een volledig en actueel beeld geeft van de beoogde ontwikkeling, de ruimtelijke en milieuhygiënische effecten daarvan op de omgeving en de haalbaarheid in algemene zin, op basis waarvan uw college een weloverwogen besluit kan nemen al dan niet medewerking te verlenen.

Tot een nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,
Namens de familie Stuyling de Lange

De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Verzoek tot planologische medewerking Naturbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	6
1.1 Aanleiding en doel.....	6
1.2 Plangebied.....	7
1.3 Natuurbegraven.....	7
1.4 Vigerend bestemmingsplan	10
1.5 Proces	11
2. Historische context	15
2.1 Inleiding.....	15
2.2 Landgoed De Polberg.....	15
2.3 Landgoed Winfried	17
3. Ontwikkeling	21
3.1 Potentie plangebied	21
3.2 Aanpak.....	21
3.3 Ruimtelijke visie	22
3.4 Ruimtelijke randvoorwaarden	25
4. Meerwaarde.....	26
4.1 Ruimtelijke meerwaarde.....	26
4.2 Maatschappelijke meerwaarde	26
4.3 Economische meerwaarde	27
4.4 Duurzaamheid.....	28
5. Relevant beleid	29
5.1 Rijksbeleid	29
5.2 Provinciaal beleid	33
5.3 Gemeentelijk beleid.....	43
6. Omgevingsaspecten.....	48

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

6.1 Water	48
6.2 Milieuaspecten	50
6.3 Cultuurhistorie	55
6.4 Archeologie	60
6.5 Landschap en natuur	62
6.6 Natuur	63
6.7 Verkeer en parkeren	68
6.8 Externe Veiligheid	71
7 Economische uitvoerbaarheid	73
7.1 Financiële haalbaarheid	73
7.2 Kostenverhaal	74
8. Maatschappelijke uitvoerbaarheid	75
8.1 Proces	75
8.2. Participatie	76
9. Bijlagen	79

Verzoek tot planologische medewerking Naturbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De familie Stuyling de Lange heeft als eigenaar van Landgoed De Polberg te Wapenveld de wens het landgoed passend te onderhouden en veilig te stellen voor toekomstige generaties. Het beheer en onderhoud van het landgoed is echter een kostbare aangelegenheid, zeker met de op handen zijnde energietransitie. Hetzelfde geldt ook voor Landgoed Winfried.

De familie is daarom voornemens een natuurbegraafplaats met ceremonieruimte en informatiepunt te realiseren op het hen in eigendom toebehorende landgoed De Polberg. Ook zal een deel van het aangrenzende landgoed Winfried in de planontwikkeling worden betrokken. Met de komst van de natuurbegraafplaats kan Landgoed De Polberg passend worden onderhouden en voor de toekomst worden veiliggesteld. Voorliggend initiatief biedt beide landgoederen toekomstperspectief.

De natuurbegraafplaats komt te liggen op het westelijke deel van beide landgoederen. De ceremonieruimte en het informatiepunt worden gerealiseerd in de bestaande opstallen (o.a. de beheerderswoning) bij het landhuis De Polberg.

Het plan waaraan planologische medewerking wordt gevraagd voorziet behalve in de ontwikkeling van een natuurbegraafplaats (met de daarbij behorende voorzieningen) in een versterking van de op het landgoed aanwezige waarden. Het productiebos in het plangebied wordt omgevormd tot hoogwaardig natuurbos (dennen-, eiken- en beukenbos). Daarnaast worden het Engelse landschapspark, het wandelbos en de cultuurhistorisch waardevolle opstallen van landgoed De Polberg in ere hersteld. Bovendien wordt het landgoed aangesloten op het aangrenzende Zwolsche bos en landgoed Petrea. Het plan voorziet in maatschappelijke extra's, waaronder een voorziening die de bezoekers informeert over de geologische, landschappelijke en cultuurhistorische ontstaansgeschiedenis van beide landgoederen.

De initiatiefnemers zijn ervan overtuigd dat het plan in deze vorm wezenlijk bijdraagt aan de lokale economie en aan het imago van Heerde als een duurzame Citta-slow gemeente. Doordat landgoed De Polberg wordt opengesteld voor publiek, krijgen de inwoners van Wapenveld en Heerde er een aantrekkelijke (recreatieve) voorziening bij.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

1.2 Plangebied

Het planvoornemen is om bij de ontwikkeling van een natuurbegraafplaats op Landgoed De Polberg, het aangrenzende Landgoed Winfred te betrekken. Beide landgoederen liggen ten zuidwesten van het dorp Wapenveld in de gemeente Heerde. Het plangebied wordt globaal begrensd door de Groteweg aan de oostzijde, het Wapenvelderzand aan de noordzijde en zorghotel Groot Stokkert aan de zuidzijde. Aan de westzijde grenst het plangebied aan natuurgebied het Zwolsche Bos en Landgoed Petrea. Het plangebied wordt doorsneden door de Wapenveldseweg (die de oorspronkelijke landgoederen van elkaar scheidt).

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 77 hectare, waarvan circa 62 hectare wordt aangewend ten behoeve van de natuurbegraafplaats. De kadastrale gegevens van landgoed De Polberg zijn: Heerde, sectie A, nummers 973, 1113, 1118, 1246, 1247, 1680 en 2084. De kadastrale gegevens van landgoed Winfried zijn: Heerde, sectie A, nummers 1224, 1226, 1225, 1416 en 3316.

De landgoederen Winfried en De Polberg zijn twee van de zes landgoederen die tussen 1850 en 1900 op de arme heidegronden tussen Hattem en Heerde werden gesticht als gevolg van verbeterde ontginnings- en bemestingstechnieken. Landgoed De Polberg heette oorspronkelijk Jacoba Hoeve en dankt zijn huidige naam aan een oude dekzandrug - de Polberg - die ontstond op de afzettingen van oostelijke rivieren en smeltwater.

1.3 Natuurbegraven

Natuurbegraven is begraven in harmonie met de natuur.³ Hoofddoelen zijn het verbeteren van bestaande natuur en het creëren van nieuwe natuur. In lijn hiermee wordt er zeer zorgvuldig begraven en worden er uitsluitend gebiedseigen en afbreekbare materialen gebruikt. Op een natuurbegraafplaats komt u ook geen grafzerken of andere kunstmatige graforamenten tegen. Een ander kenmerk is dat u op een hele persoonlijke wijze invulling kunt geven aan de uitvaart en de wijze waarop u wilt herdenken.

Op een natuurbegraafplaats heerst eeuwige grafrust, de graven worden niet geruimd. Dit aspect spreekt veel mensen aan. Ook na beëindiging van de (tijdelijke) functie natuurbegraven blijven de natuurgraven onderdeel van de natuur. Door de natuurgraven met behulp van GPS-coördinaten vast te leggen, kunnen de natuurgraven altijd worden teruggevonden. Om te waarborgen dat de natuur ook na de beëindiging van de functie

³ Zowel lichamen als urnen.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

natuurbegraven goed zal worden beheerd, wordt uit een deel van de inkomsten van de natuurgraven een stichting opgericht ten behoeve van een eeuwigdurende graftrust.

Natuurbegraven is vaak goedkoper dan traditioneel begraven en daarom aantrekkelijk voor de prijsbewuste consument. Ook is natuurbegraven een aantrekkelijk alternatief voor cremieren en voor consumenten die hun nabestaanden niet willen belasten met het onderhoud en de kosten van een graf. Bij natuurbegraven betaalt u één keer grafrecht en voor onbepaalde tijd. Uw nabestaanden hoeven dus niets meer bij te betalen.

1.3.1 Natuurbegraafplaats Landgoed De Polberg

Op landgoed De Polberg is een duidelijke landschappelijke tweedeling waar te nemen: aan de oostkant ligt een Engels landschapspark (het Jacobapark) uit het einde van de negentiende eeuw; aan de westkant een bosgebied. Het gedeelte van het plangebied dat toebehoort aan landgoed Winfried bestaat geheel uit bosgebied en heeft een vergelijkbaar karakter als het bosgebied van landgoed De Polberg. Beide bosgebieden zijn aan te merken als productiebos.

Het geaccidenteerd karakter van het bosgebied zorgt voor een spannend en verrassend landschap met verschillende doorzichten en sferen. Vanwege deze kenmerken leent dit deel zich het beste voor natuurbegraven. Voor het parkeren van auto's van bezoekers van de natuurbegraafplaats en recreanten wordt een nieuwe parkeervoorziening aangelegd ter hoogte van de beheerderswoning op landgoed De Polberg. De parkeervoorziening wordt in de directe nabijheid van de doorgaande weg (Groteweg) gesitueerd. Daarnaast kan in uitzonderlijke gevallen gebruik worden gemaakt van de bestaande parkeervoorzieningen bij het Veluwe Pompstation en aan het Wapenvelderzand. Voor de bezoekers van de ceremonieruimte en het informatiecentrum worden de op landgoed De Polberg aanwezige parkeervoorzieningen gebruikt.

Op de natuurbegraafplaats zullen naar verwachting jaarlijks gemiddeld 250 begravingen plaatsvinden. De eerste 5 jaar zal het aantal begravingen vermoedelijk lager uitvallen (aanlooperperiode). Uitgangspunt is dat 6% tot maximaal 10% van de oppervlakte daadwerkelijk gebruikt gaat worden voor natuurbegraven. De natuur bepaalt waar en hoeveel natuurgraven per hectare gerealiseerd kunnen worden, met een maximum van 10%. Met een dichtheid van maximaal 10% worden geen significant negatieve natuureffecten verwacht. Dit blijkt onder andere uit het Alterra onderzoek d.d. oktober 2017 *'Effecten van natuurbegraven op de vegetatie op natuurbegraafplaats Heidepol'*.

Op het oostelijke deel van landgoed De Polberg is het Jacobapark gelegen, dat is ontworpen in Engelse landschapsstijl. De markante vista's en lanen van het park verbinden de cultuurhistorie van het landhuis met de natuur van het bosgebied. Hierdoor is

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

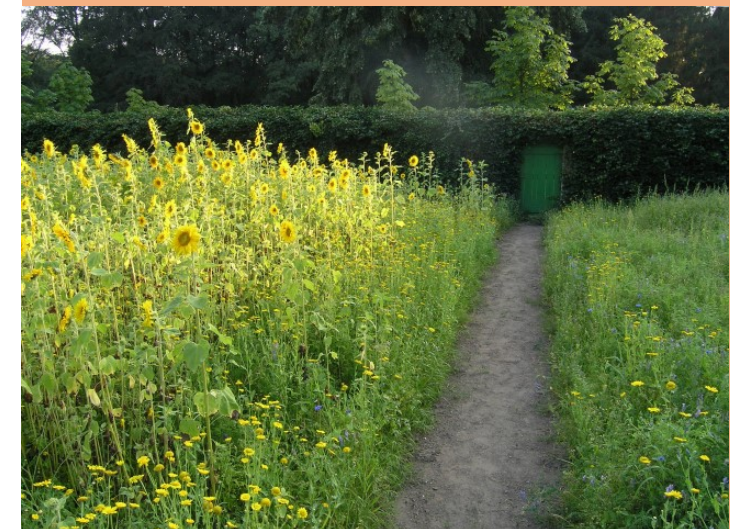
26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

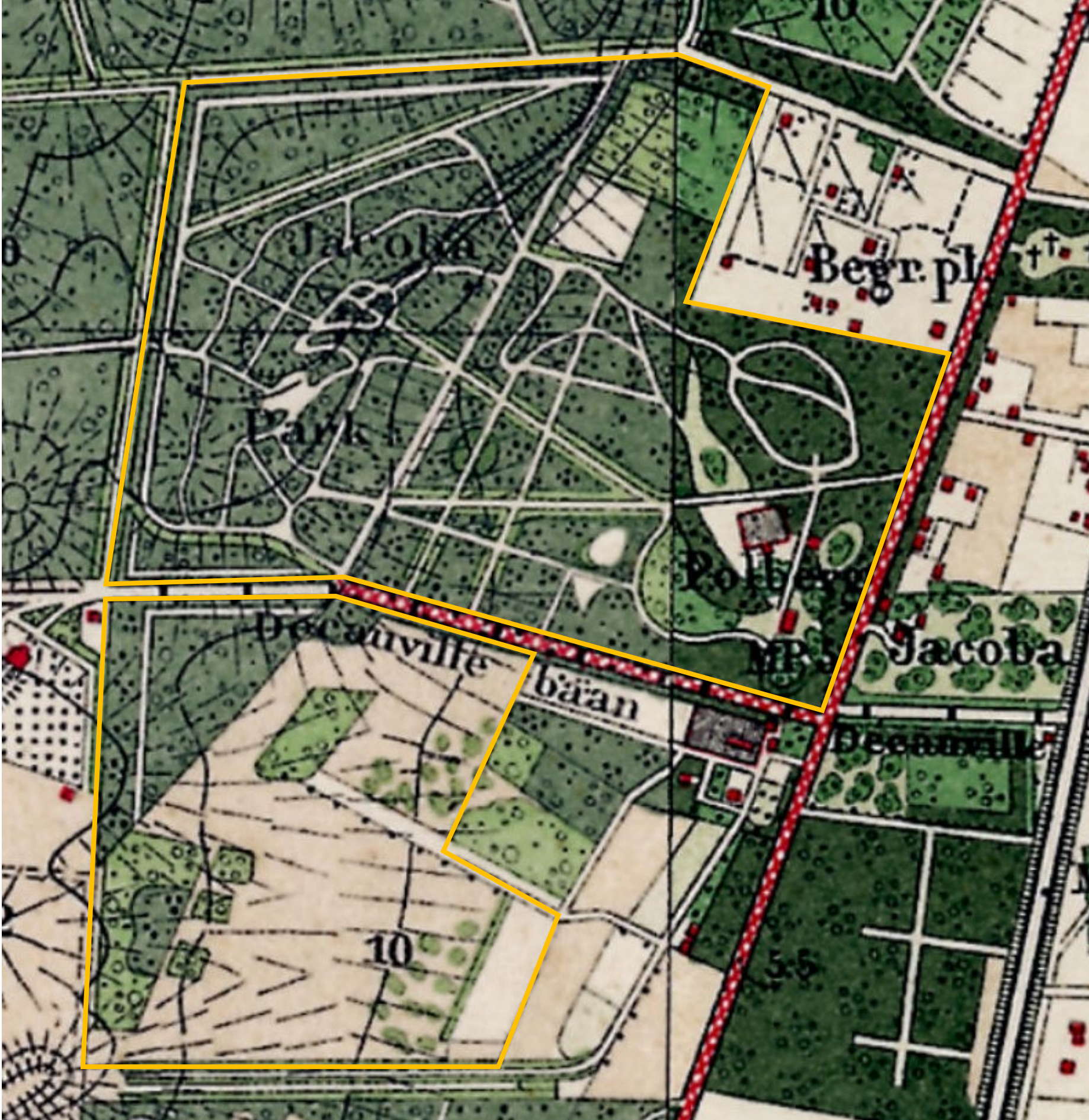

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

**Verzoek
tot planologische medewerking
Natuurbegraafplaats De Polberg**

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

het park bij uitstek geschikt als ontmoetingsplaats en (dag)recreatief gebruik. Op het terrein bevindt zich tevens een ommuurde moestuin (1901), die is opgedeeld in vier compartimenten met in het midden een waterput. Rond de waterput staan nog steeds de bijzondere buxusbollen van groot formaat. Vanwege zijn ligging en besloten karakter willen de initiatiefnemers deze voormalige moestuin ontwikkelen tot 'stiltetuin' of 'tuin van bezinning', waar eventueel bijeenkomsten met een intiem en persoonlijk karakter kunnen worden georganiseerd.

Het karakteristieke landhuis van landgoed De Polberg behoudt in principe haar huidige woonfunctie. Wel wordt de mogelijkheid geboden een (kleine) ceremonieruimte te realiseren.

De beheerderswoning is door zijn ligging naast de hoofdentree aan de Groteweg bij uitstek geschikt als informatiecentrum⁴ voor natuurbegraven en landgoed De Polberg. De initiatiefnemers willen deze functie combineren met die van dienstwoning voor het onderhoudspersoneel.

De initiatiefnemer wenst uitsluitend gebruik te maken van de bestaande bebouwing op landgoed De Polberg. De aanwezige bijgebouwen worden gebruikt voor de opslag van materiaal, dan wel als ontvangstruimte voor bezoekers. Er wordt géén nieuwe bebouwing opgericht.

1.4 Vigerend bestemmingsplan

In het bestemmingsplan 'Buitengebied West' van de gemeente Heerde heeft het overgrote deel van het plangebied de enkelbestemming 'Natuur' met de dubbelbestemmingen 'Waarde- Hoge archeologische verwachting' en 'Waarde - Lage archeologische verwachting'. Uitzondering hierop vormen de gronden rondom landhuis De Polberg en de daarbij behorende beheerderswoning. Beide zijn voorzien van de enkelbestemming 'Wonen' met de bouwaanduiding 'karakteristiek'. Ook de gronden met de bestemming 'Wonen' zijn voorzien van de dubbelbestemming 'Waarde - Hoge archeologische verwachting', alsmede de gebiedsaanduiding 'Ehs-natuur'.

Om een natuurbegraafplaats en aanverwante begraaf faciliteiten te kunnen ontwikkelen en exploiteren moet het westelijke deel van het plangebied mede worden bestemd ten behoeve van een natuurbegraafplaats door hier de functieaanduiding 'begraafplaats' aan toe te kennen. De huidige bestemming van het landhuis wordt in de toekomstige situatie gehandhaafd, met dien verstande dat tevens een ceremonieruimte wordt toegestaan. Ook voor de beheerderswoning dient de thans geldende bestemming enigszins verruimd te worden ten behoeve van het informatiecentrum. Tot slot wenst de initiatiefnemer de

⁴ Informatie over het landgoed: cultuurgeschiedenis, natuuraspecten, wandelmogelijkheden et cetera

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

huidige opstallen - die zich sinds jaar en dag op het terrein bevinden (binnen de bestemming 'Natuur') - te legaliseren. Onderhavig verzoek strekt ertoe hiervoor medewerking te verkrijgen van de gemeente Heerde.

1.5 Proces

1.5.1 Positieve grondhouding gemeente Heerde

De initiatiefnemer heeft het plan voor een natuurbegraafplaats met bijbehorende faciliteiten op landgoed De Polberg op 18 februari 2014 op locatie gepresenteerd aan het toenmalige college van burgemeester en wethouders van de gemeente Heerde. Het toenmalige college heeft naar aanleiding van deze presentatie op 18 maart 2014 een positieve grondhouding aangenomen over het initiatief. Volgens hen biedt het plan kansen voor het in stand houden van (met name) landgoed De Polberg en de bijbehorende cultuurhistorische, landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten voor toekomstige generaties. Ook draagt het plan bij aan de kwaliteit van de plaatselijke leefomgeving en levert het een impuls aan de plaatselijke economie - hetgeen past binnen de doelstellingen van Heerde als Cittaslow-gemeente. Aandachtspunten bij de uitwerking van het plan zijn de onderzoeken naar de ruimtelijk aspecten van het plan, de optie om het landgoed tevens een cultuurhistorische, ecologische of recreatieve functie te geven, de afspraken over het aantal natuurgraven en de wijze waarop deze worden uitgegeven en de financiële balans tussen het ontwikkelen van natuur en landschap en het herstellen van cultuurhistorie. Deze aandachtspunten worden in het onderhavige verzoek uitgewerkt en toegelicht.

1.5.2 Commissie Ruimte gemeente Heerde

De initiatiefnemer heeft het plan voor een natuurbegraafplaats en aanverwante faciliteiten op landgoed De Polberg op 2 juni 2014 gepresenteerd aan de commissie Ruimte van de gemeente Heerde. In haar vergadering van 20 april 2015 heeft de commissie Ruimte een positieve grondhouding aangenomen over het plan voor landgoed De Polberg, maar plaatste zij ook enkele aandachtspunten en aanbevelingen.

Parallel aan het verzoek voor een natuurbegraafplaats op landgoed De Polberg, is door Natuurbegraven Nederland (NBN) een vergelijkbaar verzoek ingediend voor landgoed Winfried, dat is besproken in de vergadering van de Commissie Ruimte op 31 augustus 2015. Het dringende advies van de commissie was destijds de handen ineen te slaan en beide verzoeken te combineren. Met voorliggend principeverzoek wordt hierin voorzien. Ook wordt tegemoet gekomen aan de aandachtspunten en aanbevelingen van de Commissie Ruimte, deze worden navolgend puntsgewijs behandeld.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Planologische afweging

De Commissie Ruimte geeft in haar advies mee dat in een later stadium een uitvoerige planologische afweging gemaakt moet worden, waarbij op een aantal relevante ruimtelijke aspecten nader onderzoek noodzakelijk is. De initiatiefnemer is zich hiervan bewust en heeft – om de planologische haalbaarheid van het initiatief aan te tonen – een aantal milieuonderzoeken in de tijd naar voren gehaald. Zo is in het kader van dit verzoekboek onderzoek uitgevoerd naar cultuurhistorie, flora en fauna en eventuele stikstofdepositie. In het verlengde daarvan is een voortoets Wet natuurbescherming opgesteld. Verderop in dit Verzoekboek komen deze onderzoeken verder aan bod. Indien er een positief besluit tot planologische medewerking wordt verleend is de initiatiefnemer in ieder geval voornemens de volgende aanvullende onderzoeken te verrichten:

1. archeologische onderzoek in het Jacobapark (reeds in gang gezet);
2. explosievenonderzoek;
3. aanvullend onderzoek naar vleermuizen, steenmarters en andere gebouwbewonende soorten;
4. vormvrije m.e.r.-beoordeling;

Ruimtelijk concept

Een belangrijk aandachtspunt is het ruimtelijk concept, dat volgens de Commissie Ruimte nadere uitwerking verdient. De initiatiefnemer kan zich daarin vinden en is voornemens deze verdiepingsslag te maken indien principemedewerking wordt verleend. Met het natuurversterkingsplan – dat als bijlage bij dit verzoekboek is opgenomen – is reeds inzicht gegeven in de beoogde natuurdoeltypen binnen het plangebied. Echter is nog niet concreet bepaald waar deze worden toegepast. Nadat een besluit tot planologische medewerking is genomen, zal de initiatiefnemer een gedetailleerder inrichtingsplan opstellen. Ook de aanbevelingen uit het cultuurhistorisch onderzoek worden meegenomen bij de verdere uitwerking van het ruimtelijk concept c.q. de beoogde inrichting van het plangebied. In dit kader zal ook afstemming plaatsvinden met omwonenden over de beoogde inrichting van de piëteitszone.

De initiatiefnemer wenst te benadrukken dat het niet haalbaar c.q. wenselijk om andere functies aan het natuurgebied toe te kennen anders dan natuurontwikkeling, het herstel van cultuurhistorische relict en natuurbegraven. Het versterken van de aanwezige natuur is immers het primaire doel, natuurbegraven is daaraan ondergeschikt (volgend).

Aantal natuurgraven en uitgifte

De Commissie Ruimte voorziet een gefaseerde uitgifte en acht het vanzelfsprekend dat er afspraken gemaakt worden over het aantal natuurgraven. In de toekomstige situatie zal natuurbegraven ondergeschikt zijn aan de ontwikkeling van natuur (binnen en buiten het plangebied). Een groot deel van het plangebied zal gefaseerd omgevormd (versterkt) worden conform de provinciale natuurdoeltypen. Natuurbegraven maakt dit mogelijk. Natuurbegraven zal uitsluitend plaatsvinden daar waar de natuur dat mogelijk maakt, bijvoorbeeld in de gebieden die reeds zijn omgevormd (of niet omgevormd worden). Een

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie

Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres

De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

gebiedsgerichte fasering voor de uitgifte van natuurgraven is in beginsel dan ook niet nodig (en wenselijk). Het aantal natuurgraven dat mogelijk wordt gemaakt komt verderop in dit Verzoekboek uitgebreid aan bod. Korthedshalve wordt daarna verwezen.

Bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak

Het laatste aandachtspunt van de Commissie Ruimte is het verkrijgen van bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak, waarbij de provincie Gelderland als belangrijke gesprekspartner wordt benoemd. In de navolgende paragraaf wordt daar uitgebreid op ingegaan. Voor het verkrijgen van maatschappelijk draagvlak wordt korthedshalve verwezen naar hoofdstuk 8 van dit Verzoekboek.

1.5.3 Vooroverleg provincie Gelderland

Op 15 december 2014 heeft de initiatiefnemer het plan voor een natuurbegraafplaats op landgoed De Polberg gepresenteerd aan de kwaliteitscommissie van de provincie Gelderland. Naar aanleiding van deze presentatie heeft de initiatiefnemer het plan in 2017 op een aantal onderdelen aangepast.

Recentelijk heeft overleg plaatsgevonden met de provincie Gelderland inzake het natuurversterkingsplan voor Natuurbegraafplaats De Polberg. In overleg met de provincie is ervoor gekozen om per 250 graven vijf hectare bestaande natuur om te vormen naar een provinciaal doeltype (o.a. Dennen-, eiken- en beukenbos of Droge heide). De voorgenomen ontwikkeling vraagt om een zeer grote versterkingsopgave van ruim 300 hectare. Fasering is nodig om de haalbaarheid te garanderen. Daarom is met de provincie afgesproken dat de natuurcompensatie na rato kan plaatsvinden, waarbij in eerste instantie natuurversterking voor circa 3.000 natuurgraven plaatsvindt (de omvorming van circa 60 hectare in totaal). Deze natuurversterking zal binnen het plangebied plaatsvinden, waarbij bestaand productiebos wordt omgevormd naar een provinciaal doeltype. Daarmee is de noodzakelijke natuurversterking voor de komende tien jaar ruimschoots gewaarborgd (uitgaande van (gemiddeld) 250 natuurbegraffenissen per jaar). Dit sluit aan bij de 'houdbaarheidstermijn' van het bestemmingsplan. Wanneer het voornoemde aantal natuurgraven (3.000) bereikt is, dient voor elke 250 natuurgraven extra, 5 hectare bestaande natuur te worden omgevormd, dan wel 1 hectare nieuwe natuur te worden gerealiseerd. Een en ander zal juridisch-planologisch verankerd worden in het bestemmingsplan. In bijlage 18 is hiervoor een voorstel gedaan.

De eisen die worden gesteld aan het omvormen van bestaande natuur dan wel het realiseren van nieuwe natuur, zijn vastgelegd in het natuurversterkingsplan. Dit natuurversterkingsplan beschrijft de stappen en werkzaamheden die uitgevoerd dienen te worden om bijvoorbeeld het doeltype 'Droog bos met productie' om te vormen naar het doeltype 'Dennen-, eiken- en beukenbos'.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

De versterkingsopgave zal zoveel mogelijk in de omgeving van het plangebied, binnen de gemeente Heerde plaatsvinden, maar gelet op de omvangrijke versterkingsopgave is het vrijwel onmogelijk de benodigde compensatie geheel binnen de gemeentegrenzen van Heerde te laten plaatsvinden. Zodoende is met de provincie overeengekomen de scope te verbreden en kan compensatie eventueel ook elders in de provincie Gelderland plaatsvinden.

**Verzoek
tot planologische medewerking
Natuurbegraafplaats De Polberg**

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

2. Historische context⁵

2.1 Inleiding

De stuwwal met dekzandrug van Wapenveld staat tegenwoordig bekend om zijn talrijke landgoederen. Dit is echter niet altijd het geval geweest. De arme zandgronden en slechte bereikbaarheid van Wapenveld waren tot de negentiende eeuw zodanig onaantrekkelijk dat maar weinig mensen er over nadachten om een landgoed op deze gronden te beginnen. In de negentiende eeuw kwam hier echter verandering in. Door de verdeling van de historische marken kwamen veel heidegronden vrij die relatief goedkoop van de boeren konden worden opgekocht. Dit resulteerde in een reeks van nieuwe landgoederen op de overgang van de dekzandgronden naar de IJsselvallei. Met nieuwe landbouw- en bemestingstechnieken konden de arme zandgronden rendabel worden gemaakt. Wapenveld had met Villa Jacoba - de huidige Polberg - een landgoed dat daar landelijk gezien voorloper in was. In totaal zou Wapenveld binnen deze tweede landgoederenzone - die aangelegd werd tussen 1850 en 1900 - plaats bieden aan zes grote landgoederen, elk met zijn eigen kenmerken.

2.2 Landgoed De Polberg

Landgoed De Polberg werd rond 1850 gesticht onder de naam Jacoba Hoeve. Het oorspronkelijke heideterrein - met een oppervlakte van 52 hectare - dankt zijn geaccidenteerde karakter aan de gelijknamige dekzandrug, die ontstond op smeltwaterafzettingen van oostelijke rivieren.

Ontginning oostelijk deel

Rond 1855 begon men met het ontginnen en bebossen van het oostelijke deel van het terrein, waarbij dit grotendeels werd geëgaliseerd. In deze tijd zijn het landhuis en het koetshuis gebouwd. In 1877 zijn de twee karakteristieke hoofdlanen op het landgoed aangelegd. De bebossing van het oostelijke deel van het landgoed is zichtbaar op de historische kaarten.

⁵ Bronnen: Complexbeschrijving landgoed De Polberg gemeente Heerde 18 april 2013; Landschapsbiografie Wapenveld Cultuurland Advies 17 maart 2014; Ontstaan en geschiedenis van De Polberg Mr. A.P.H. Stuyling de Lange Sr april 1981

**Verzoek
tot planologische medewerking
Naturbegraafplaats De Polberg**

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Aanleg Engelse landschapspark

In 1879 werd de Jacoba Hoeve gekocht door Willem Gerrit Boele, een welgestelde sigarenfabrikant uit Kampen. Van zijn vergaarde kapitaal liet de heer Boele op het oostelijke deel van het landgoed een prachtig Engelse landschapspark aanleggen door de bekende landschapsarchitect Louis Paul Zocher (1820-1915). Het landschapspark kreeg een structuur van lange lanen en een slingertuin. Rond het hoofdhuis werden gazons, bosschages en wandelpaden aangelegd. In het park werden drie zichtlijnen aangelegd in de richtingen west, noordwest en noord. Tevens werden diverse soorten heesters aangeplant. De parkaanleg is te zien op historische kaarten.

Ontginning westelijk deel (natuurbegraafterrein)

Rond 1880 begon de heer Boele met het ontginnen van het westelijke deel van het heidegebied – het noordelijke deel (28 hectare) van de beoogde natuurbegraafplaats. Bij de ontginning gebruikte de heer Boele een speciale techniek. Eerst werd de onderste grond tot een diepte van één meter naar boven gewerkt. Vervolgens kwam daar een laag 'blauwe IJsselklei' of 'gele uiterwaardenklei' overheen, vermengd met stalmest, Amsterdamse huismest of kunstmest. Op het ontgonnen terrein werden grove dennen aangeplant. In 1890 liet de heer Boele een koeienstal, houtschuur, bakhuis, vier theekoepels, een refugio (schuilhut) met een klein vijvertje en een boshuis bouwen. De ontginning van het westelijk deel van het landgoed is te zien op de kaart uit 1890.

Aanleg moestuin

Na het overlijden van de heer W.G. Boele werd het landgoed voortgezet door zijn zoon, de heer C.J. Boele. Deze liet in 1901 een geheel ommuurde moestuin aanleggen. De moestuin - met een oppervlakte van 2500 m² - werd geometrisch opgedeeld in vier compartimenten met in het midden een waterput. Rond de waterput werden bijzondere buxusbollen aangeplant.

Bouw Landhuis De Polberg

In 1905 werd de Jacoba Hoeve aangekocht door mevrouw M.J. Bouman - de Lange, die het landgoed omdoopte in 'De Polberg'. Door deze aankoop kwam het landgoed in het bezit van de familie Stuyling de Lange. De aankoop omvatte aanvankelijk uitsluitend het oostelijke deel van het plangebied. De heer C.J. Boele hield zelf het westelijke deel - het noordelijke deel (28 hectare) van de beoogde natuurbegraafplaats. Onder leiding van mevrouw De Lange werden de zuidvleugel en het middendeel van de Jacoba Hoeve afgebroken. Mede op basis van bouwtekeningen van H.P. Berlage werd een nieuw hoofdhuis opgericht naar een ontwerp van architect W.A. van der Veen uit Arnhem. Bij de inrichting van het huis liet mevrouw De Lange zich inspireren door de stijl van Engelse landhuizen. Op de begane grond werden alle kamers voorzien van parket en in het huis worden totaal zeven open haarden geplaatst. Ook werd het huis voorzien van meerdere

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie

Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres

De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

badkamers en wc's en kreeg het heteluchtverwarming. In 1910 liet mevrouw De Lange de huidige boswachterswoning bouwen bij de noordingang aan de Groteweg.

Aanleg wandelbos

In 1917 werd ook het westelijke deel van de voormalige Jacoba Hoeve - de beoogde natuurbegraafplaats - aangekocht. De Polberg verkreeg hiermee zijn huidige oppervlakte van 52 hectare en omvatte hetzelfde terrein als de oorspronkelijke Jacoba Hoeve. Het nieuw aangekochte grondstuk werd verfraaid tot een wandelbos met kronkelende wandelpaden. Het wandelbos is te zien op de historische kaarten.

WOII

In WOII werd landgoed De Polberg door de Duitsers bezet en werden op grote schaal bomen gekapt voor mijn- en generatorhout. Het landgoed had hiervan ernstig te lijden. Na de oorlog werd het huis door de Canadezen bezet. Ook in deze periode werd er op grote schaal gekapt.

1945 - heden

Na de oorlog hernam het leven op De Polberg geleidelijk zijn oude gang. In 1962 kwam het landgoed door vererving in handen van de heer en mevrouw A.P.H. Stuyling de Lange - Fenenga. Om inkomsten te genereren ging men zich toeleggen op de productie van hout. Hiertoe werd de bedrijfsvoering van het landgoed ingrijpend gemoderniseerd en werden de moestuin, boomgaard en bloementuin ingericht als kwekerij voor jong bosplantsoen. Op deze wijze werd vanaf 1960 meer dan de helft van het gehavende bosareaal vervangen door jong tot zeer jong productiebos.

Voorgenomen aanwijzing tot gemeentelijk monument

De ontstaansgeschiedenis van landgoed De Polberg, de karakteristieke opstallen en het Engelse landschapspark verlenen landgoed De Polberg een bijzondere cultuurhistorische waarde. Om deze waarde te beschermen is de gemeente Heerde voornemens om het gehele landgoed aan te wijzen als gemeentelijk monument (besluit van 16 april 2013, verzonden op 19 april). Op 28 april 2015 hebben burgemeester en wethouders het voornemen tot aanwijzing van het landgoed als monument aangehouden, met het oog op de voorgenomen ontwikkeling.

2.3 Landgoed Winfried

Net als landgoed De Polberg is landgoed Winfried één van de weinig landgoederen die als privébezit in vrijwel oorspronkelijke staat is gebleven. De inventarisatietekening uit 1951 is de basis voor de huidige inrichting van het landgoed. Karakteristiek aan landgoed Winfried is de tweedeling ervan in een uitgesproken cultuurhistorisch waardevol oostelijk deel

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

rondom het landhuis, met koetshuis, bijgebouwen, zwembijver, gasdichte schuilkelder/bunker, moestuin, weilanden en gazons en een westelijk deel met natuurwaarden, bestaande uit uitgestrekte bospercelen met boomlanen, zowel jong als ouder bos, enkele kleine open plekken en een heidestrook. Voorliggende ontwikkeling heeft uitsluitend betrekking op het westelijke deel van het landgoed.

Historie landgoed Winfried

De geschiedenis van het landgoed begint bij de aankoop van een voormalig heidegebied in 1879 door W.G. Boele. In 1901 werd het landgoed verkocht aan dr. J.W.C.A. Zürcher, die het de naam Winfried gaf. Zürcher bouwt er een landhuis, het inmiddels verdwenen gebouw Oud Winfried, en gaat er wonen in 1901. De locatie van het tweede toegangshek aan de zijde van de Groteweg herinnert nog aan dit gebouw.

Het landgoed is circa 40 hectare groot en is vrijwel geheel gerangschikt onder de Natuurschoonwet. Het bestaat grofweg uit twee delen: een parkaanleg rondom de villa en bijgebouwen met zwemb/kanovijver en hertenpark in het voorste gedeelte en het achterste gedeelte van het landgoed bestaande uit bos- en heidegebieden.

Alle opeenvolgende eigenaren hadden een andere manier van beheren, waardoor telkens toevoegingen aan het landgoed zijn gedaan zonder dat sprake was van een samenhangend totaalplan. Gezien de omvang van het landgoed concentreerden de eigenaren zich bij ontwikkeling op het gebied direct rondom het landhuis. Hierdoor liggen vandaag de dag de meeste cultuurhistorische waarden in het oostelijke deel van het landgoed, dat buiten het voorliggende plangebied valt. De delen die het verst verwijderd zijn van het landhuis zijn extensiever beheerd.

Bosgebied

De bossen bij landgoed Winfried hebben een divers karakter. Er is een duidelijk leeftijdsverschil tussen de verschillende delen van het bos en er zijn grote verschillen in de samenstelling ervan. In het bosgebied werden in de periode 1930-1955 bij wijze van experiment diverse boomsoorten perceelsgewijs aangeplant: berk, douglas, fijnspar en eik. Door achterstallig beheer is de duidelijke scheiding in boomsoorten vertroebeld. Wel resteren nog enkele belangrijke structuren, zoals de doorkijk over de heide vanuit de zuidwesthoek van het landgoed richting noordoost en de vier paden met windrichtingen (noord, oost, zuid, west) in het zogeheten Vogelbos.

Winfried is een jong landgoed dat in het verleden diverse economische functies herbergde (moestuin, kwekerij, bosbouw, jacht, kampeerterrein). Door de verschillende eigenaren is in het verleden geëxperimenteerd met beplanting en boomsoorten, maar is tevens geïnvesteerd in de recreatieve beleving (met name rondom het hertenpark en de zwembijver). Sinds 1987 zijn aan de hand van de inventarisatiekaart uit 1951 van A.C. Kammeyer het park en bos grotendeels hersteld.

Verzoek tot planologische medewerking Naturbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Er zijn delen met voornamelijk loofhout-opstanden (centraal op het terrein en aan de zuid(west)zijde, er zijn delen met relatief jonge naaldhout-opstanden (verspreid over het hele terrein) en er zijn gemengde opstanden (verspreid over het hele terrein). Een deel van het loofhout is in het verleden als hakhout beheerd, met name esdoorns en eiken. Afhankelijk van het bostype (en de beschaduwing) is de ondergroei meer of minder ontwikkeld. In delen met opstanden van beuk en dichte naaldhoutopstanden is de ondergroei beperkt. In de andere bosopstanden is de ondergroei gevarieerder.

Volgens een bosinventarisatie uit 1988 bestond het bos indertijd voor ruim 21 hectare uit naaldhout, 2,5 hectare loofhout en 12 hectare gemengd bos. Aangetroffen loofhoutsoorten zijn de beuk, zomereik, Amerikaanse eik, ruwe berk, esdoorn, tamme kastanje, linde en acacia. Voorkomende naaldhoutsoorten zijn fijnspar, Douglasspar, grove den, zwarte den en Japanse lariks.

**Verzoek
tot planologische medewerking
Naturbegraafplaats De Polberg**

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Behouden versterken 'vogelbos' met paden in alle windstreken

- Bestaande wandelpaden
- Bestaande laanbeplanting
- Bestaande theekoepels
- Toegang natuurbegraafplaats
- Toegang voor autoverkeer
- Parkeervoorziening (met aantal)

3. Ontwikkeling

3.1 Potentie plangebied

Door de stapeling van natuurlijke, landschappelijke, cultuurhistorische en geomorfologische waarden bezit het plangebied een substantiële potentie om meerwaarde te creëren en ontwikkeld te worden tot betekenisvolle plek voor mens en natuur. Daarnaast is er een substantiële potentie om de cultuurhistorische waarden van landgoed De Polberg zichtbaar, ervaarbaar en beleefbaar te maken in de zin van de Structuurvisie 2025 van de gemeente Heerde. Het realiseren van deze potenties vormt de grondslag voor de ruimtelijke visie op het plangebied.

3.2 Aanpak

Integreren

Deze potentie wordt in de eerste plaats gerealiseerd door de op het plangebied aanwezige waarden onderling te integreren. Uitgangspunt is hierbij dat elke waarde zo veel mogelijk wordt behouden, tenzij het loslaten van een waarde ten gunste van een andere waarde per saldo tot een substantiële meerwaarde leidt.

Versterken

In de tweede plaats worden de op het plangebied aanwezige waarden in onderlinge samenhang versterkt. Omdat sprake is van een stapeling van waarden zijn drie aandachtswaarden benoemd, die richtinggevend zijn voor de beoogde versterking: geomorfologie, landschap | natuur en cultuurhistorie.

Ontwikkelen

Per aandachtswaarde is vervolgens een preferente ontwikkelingsrichting benoemd, waarlangs de beoogde meerwaarde bij voorkeur dient te worden gerealiseerd. Deze ontwikkelrichtingen zijn:

- Geomorfologie - ervaarbaar maken
- Landschap en natuur - verbinden
- Cultuurhistorie - zichtbaar maken

Verzoek tot planologische medewerking Naturbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie

Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres

De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

3.3 Ruimtelijke visie

3.3.1 Openstellen landgoederen

De eerste stap om de stapeling van waarden uit te nutten is het openstellen van landgoed De Polberg en een deel van landgoed Winfried, waardoor bezoekers, recreanten en toeristen kunnen genieten van de natuur, het landschap en de cultuurhistorie van het landgoed.

3.3.2 Herstellen en versterken natuur- en landschapswaarden

Een belangrijke meerwaarde van het initiatief is het versterken van de bestaande natuur- en landschapswaarden in het plangebied, maar ook daarbuiten. Dit wordt bereikt door voor elke 250 natuurgraven 5 hectare bestaande natuur om te vormen, dan wel 1 hectare nieuwe natuur aan te leggen. Deze natuurversterking moet plaatsvinden conform het natuurversterkingsplan, dat als bijlage 16 bij dit principeverzoek is gevoegd en ambtelijk akkoord is bevonden door de provincie Gelderland. In eerste instantie wordt natuurversterking zoveel mogelijk binnen het plangebied gezocht, door het omvormen van het bestaande droge productiebos naar provinciale doeltypen zoals beschreven in het natuurversterkingsplan. Wanneer het voorliggende plangebied geheel (of grotendeels) is omgevormd, wordt er in eerste instantie gekeken naar andere locaties binnen de gemeente Heerde. Indien dat onvoldoende soelaas biedt komen ook andere gebieden binnen de provincie Gelderland in beeld.

3.3.3 Herstellen van de cultuurhistorische waarden

Een belangrijk kenmerk van het plangebied is het op (het oostelijke deel van) landgoed De Polberg gelegen Engelse landschapspark; het Jacobapark. In de loop van de exploitatie van de natuurbegraafplaats wordt dit landschapspark in ere hersteld. Ook het op het noordelijke deel van de natuurbegraafplaats gelegen wandelbos (28 hectare) wordt versterkt, voor zover dit verenigbaar is met de aanwezige natuurwaarden. Dat geldt eveneens voor het bosgebied dat aan Landgoed Winfried toebehoort. De aldaar aanwezige landschappelijke kwaliteiten (het regenwaterdal en bundels van karrensporen) en vista's worden behouden en waar mogelijk versterkt en zichtbaar gemaakt.

Een ander kenmerk van het plangebied zijn de karakteristieke opstallen van landgoed De Polberg. Ook deze worden in de loop van de exploitatie van de natuurbegraafplaats opgeknapt c.q. gerestaureerd, waarmee de op het plangebied aanwezige cultuurhistorische waarden weer glans krijgen en in oude luister hersteld worden. De

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

opstallen op de natuurbegraafplaats (vierwindelkoepel, uitkijktoren) fungeren tevens als oriëntatiepunten voor de bezoekers.

3.3.4 Versterken van de belevingswaarde

Naast herstel van natuur en cultuurhistorische waarden worden nieuwe ervaringselementen toegevoegd om de beleefbaarheid van beide landgoederen te vergroten. In de eerste plaats een voorziening die bezoekers en recreanten informeert over de geomorfologische, landschappelijke en cultuurhistorische achtergrond van de landgoederen, hetgeen bijdraagt aan de beleving van deze waarden. In de tweede plaats wenst de initiatiefnemer de oorspronkelijke uitkijktoren van landgoed De Polberg – waarvan de fundamenteën nog aanwezig zijn - in ere te herstellen. In overleg met de provincie wordt de haalbaarheid hiervan besproken. Het herstellen van de uitkijktoren is vanuit cultuurhistorisch oogpunt niet noodzakelijk, maar is wel een uitgelezen kans om bezoekers de geomorfologische aspecten van het terrein te laten ervaren. Deze uitkijktoren biedt de bezoekers van de natuurbegraafplaats bovendien een fraai uitzicht over de Veluwe en IJsselvallei. Hierdoor kan de relatie van beide landgoederen met de omgeving visueel worden ervaren.

3.3.5 Creëren betekenisvolle plek

Door de bovengenoemde maatregelen gaat het plangebied op termijn functioneren als een overgangszone die cultuur en natuur, verleden en toekomst, alsmede vergankelijkheid en duurzaamheid met elkaar verbindt. Deze verbindende functie maakt het plangebied tot een ideale ervarings-, bezinnings-, leer- en herdenkingsplaats, waarin de natuurbegraafplaats de rol van een stille getuige vervult en de uitkijktoren de wedergeboorte en nieuwe toekomst van deze betekenisvolle plek symboliseert.

3.3.6 Begraven met beleid

Op Natuurbegraafplaats De Polberg zal met beleid worden natuurbegraven. De begraafdichtheid en de wijze van begraven worden afgestemd op de kenmerken, waarden en eigenschappen van het terrein en de omgeving, en de wettelijke eisen. Om de uitstoot van stikstof en geluidhinder tot een minimum te beperken, zal voor reguliere werkzaamheden gebruik worden gemaakt van elektrisch materieel.

3.3.7 Conserverend ingrijpen

Uitgangspunt bij de beoogde planologische ontwikkeling is dat de benodigde ingrepen conserverend worden uitgevoerd. Dit betekent dat voor het realiseren van de noodzakelijke begraafplaats, ceremonieruimte,

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

informatiecentrum en parkeervoorzieningen - gebruik wordt gemaakt van de aanwezige opstallen en aangesloten wordt bij de bestaande infrastructuur. Ook worden er geen wildkerende voorzieningen of afrasteringen aangebracht.

3.3.10 Ommuurde moestuin

De ommuurde moestuin van landgoed De Polberg (1901) is door zijn ligging en besloten karakter zeer geschikt als 'stiltetuin' voor speciale gelegenheden en bijeenkomsten met een intiem en persoonlijk karakter. De initiatiefnemer wil deze tuin ontwikkelen tot een 'tuin van bezinning' met gedenkmogelijkheid. Voor het ontwerp wordt de bestaande indeling (geometrische structuur) als uitgangspunt genomen en wordt aangesloten bij de stijl en uitstraling van de omgeving. De bestaande muur wordt waar nodig hersteld.

3.3.11 Informatiecentrum

Door zijn ligging naast de hoofdentree aan de Groteweg is de boswachterswoning van landgoed De Polberg bij uitstek geschikt als informatiecentrum voor landgoed De Polberg. Een verbouwing van het pand is daarvoor noodzakelijk. Dit biedt mogelijkheden de huidige beheerderswoning te verduurzamen (c.q. gasloos te maken), uiteraard met respect voor de bestaande cultuurhistorische waarden van het pand.

3.3.12 Ruimtelijke inpassing

Aan de west- en noordkant van het plangebied wordt de verbinding met de omliggende natuur - het Zwolsche bos en landgoed Petrea – waar mogelijk versterkt. Een grensmarkering kan hier achterwege blijven vanwege de aanwezige zandweg die de grens met de natuurbegraafplaats voldoende markeert. De oostgrens met de bebouwing van het Wapenvelderzand wordt afgeschermd door inheemse bomen, heesters en struiken aan te planten.

3.3.13 Ontsluiting

Voor de ontsluiting van de natuurbegraafplaats wordt in principe gebruik gemaakt van de bestaande infrastructuur. Er worden geen nieuwe ontsluitingswegen aangelegd. Parkeren vindt zoveel mogelijk plaats in de directe nabijheid van de Groteweg, om de natuurlijke kwaliteiten en rust in het plangebied te waarborgen.

Bezoekers en recreanten kunnen gebruikmaken van de ingang aan de Groteweg, waar tevens het informatiecentrum is gevestigd.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

3.3.14 Parkeren

In de directe nabijheid van de huidige beheerderswoning (en toekomstig informatiecentrum) wordt een nieuwe parkeervoorziening gerealiseerd met circa 55 parkeerplaatsen. Deze parkeervoorziening is bestemd voor zowel bezoekers van ceremoniële diensten, alsmede voor bezoekers van het informatiecentrum en de natuurbegraafplaats. Voor recreanten blijven ook de bestaande parkeerplaatsen in de directe omgeving beschikbaar (o.a. ter hoogte van het Veluwe Pompstation en Wapenvelder Zand)..

3.4 Ruimtelijke randvoorwaarden

- Natuurbegraafplaats De Polberg wordt (grotendeels) opengesteld voor bezoekers, recreanten en ander publiek;
- de in het plangebied aanwezige landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden worden hersteld en versterkt;
- de op landgoed De Polberg en landgoed Winfried aanwezige cultuurhistorische waarden worden hersteld, zichtbaar en beleefbaar gemaakt;
- de historische uitkijktoren op de top van de dekzandrug wordt herbouwd (mits de provincie hiermee akkoord gaat);
- de op het plangebied aanwezige geomorfologische waarden worden beleefbaar gemaakt;
- er komt een informatievoorziening voor bezoekers en recreanten;
- er wordt een natuurvriendelijk en verantwoord begraafregime gehanteerd;
- voor de ontwikkeling worden de bestaande padenstructuur en opstallen gebruikt;
- de natuurbegraafplaats wordt zorgvuldig ingepast in de omgeving;
- er worden geen wildkerende voorzieningen aangebracht en het plangebied wordt niet omheind of op andere wijze afgerasterd;
- voor de ontsluiting van Natuurbegraafplaats De Polberg wordt aangesloten bij de bestaande infrastructuur;
- voor het parkeren van bezoekers en recreanten wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande voorzieningen op en buiten het plangebied.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

4. Meerwaarde

4.1 Ruimtelijke meerwaarde

Het plangebied beschikt over een rijkdom aan natuurlijke, landschappelijke, cultuurhistorische en aardkundige waarden. Deze rijkdom biedt uitgelezen kansen ruimtelijke meerwaarde te creëren en het plangebied te ontwikkelen tot een 'betekenisvolle plek.' Het initiatief voor een natuurbegraafplaats mobiliseert deze kansen door effectief gebruik te maken van de mogelijkheden die voorhanden zijn. Door 'slim' gebruik te maken van de op landgoed De Polberg aanwezige opstallen en aan te sluiten bij de bestaande infrastructuur en door de natuurlijke, landschappelijke, cultuurhistorische en aardkundige mogelijkheden effectief uit te nutten, kan de potentie van het plangebied maximaal worden benut. Mede door de publieke informatievoorziening en de beoogde uitkijktoren wordt het effect van dit zichtbaar maken verder versterkt. De winst aan gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde die hierdoor ontstaat, is zeer aanzienlijk.

4.2 Maatschappelijke meerwaarde

4.2.1 Nieuwe recreatieve voorziening

Het openstellen van het landgoed draagt substantieel bij aan de mogelijkheden van de inwoners van de gemeente Heerde om erop uit te gaan en te recreëren. Door het openstellen van de landgoederen komt er 77 hectare natuur en cultuurhistorie vrij. Het initiatief draagt hiermee substantieel bij aan het voorzieningenniveau en de dagrecreatieve mogelijkheden van de gemeente Heerde.

4.2.2 Nieuwe educatieve voorziening

Eén van de toegevoegde elementen op Natuurbegraafplaats De Polberg is een voorziening die de bezoekers en recreanten informeert over de geomorfologische, landschappelijke, natuurhistorische en cultuurhistorische geschiedenis van het plangebied. Deze voorziening versterkt de beleving van de aanwezige waarden en heeft een educatieve functie.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

4.2.3 Extra begraafcapaciteit

De begraafplaats aan de Kwartelweg in Wapenveld kampt al geruime tijd met een capaciteitstekort. Om hierin te voorzien heeft de gemeenteraad eind 2012 door inbreiding ruimte gecreëerd voor 216 - 288 extra graven. De gemeente verwacht dat zij met deze extra capaciteit uit de voeten kan tot 2027. Daarna rijst er opnieuw een capaciteitsprobleem. Met de komst van natuurbegraafplaats De Polberg krijgt Wapenveld de beschikking over een alternatief voor traditioneel begraven. Ook komt er extra begraafcapaciteit bij. Hierdoor kan de aanleg van een nieuwe openbare begraafplaats mogelijk worden uitgesteld.

4.2.4 In stand houden landgoederen

Een belangrijke meerwaarde van het initiatief is dat landgoed De Polberg met de komst van de natuurbegraafplaats in stand gehouden kan worden voor toekomstige generaties.

4.2.5 Versterken imago Heerde

Het initiatief een natuurbegraafplaats te realiseren sluit aan bij het streven van de gemeente Heerde de kwaliteit van de leefomgeving te bewaken en te bevorderen. Het initiatief draagt ertoe bij dat cultuurhistorisch waardevolle landgoederen behouden blijven voor toekomstige generaties, het geeft de lokale en regionale economie een impuls en het brengt 77 hectare cultuur en natuur binnen het bereik van recreanten, toeristen en ander publiek. Vooral dit laatste draagt bij aan het imago van Heerde als Cittaslow-gemeente.

4.3 Economische meerwaarde

De komst van een natuurbegraafplaats heeft een substantieel effect op de omzet van de lokale middenstand van de gemeente Heerde - zowel direct als indirect. Het initiatief leidt tot substantiële eenmalige werkzaamheden. Te denken valt aan de werkzaamheden die nodig zijn voor het landschappelijk inrichten van de natuurbegraafplaats, het aanleggen van de parkeervoorzieningen, het verbouwen en verduurzamen van de beheerderswoning en het landhuis, de mogelijke herbouw van een uitkijktoren, enzovoorts. Voor alle genoemde werkzaamheden geldt dat zij zoveel mogelijk lokaal of regionaal worden aanbesteed.

Naast een eenmalige impuls brengt de ontwikkeling structurele werkzaamheden met zich mee. Voor de exploitatie van de natuurbegraafplaats worden 5 tot 8 (vaste) medewerkers aangetrokken, waaronder een manager, informatiemedewerkers en natuurbeheerders. Hiermee zijn twee tot drie formatieplaatsen gemoeid. Tijdens de exploitatie moeten het landgoed en de gebouwen worden onderhouden, enzovoorts. Ook hier geldt dat alle werkzaamheden zoveel mogelijk lokaal of regionaal worden aanbesteed.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

De bestedingen van de klanten en de bezoekers van de natuurbegraafplaats leiden eveneens tot een structurele economische impuls in de vorm van bestedingen rond het uitzoeken van een natuurgraf en de uitvaart. Daarnaast zal voor afscheidsdiensten een beroep worden gedaan op horecagelegenheden in de directe omgeving, wat in potentie nieuwe werkgelegenheid genereert. Natuurbegraven biedt daarmee interessante kansen voor de lokale duurzame economie.

4.3.1 Impuls regionaal ondernemen

De komst van een natuurbegraafplaats betekent een evidente impuls voor de plaatselijke uitvaartbranche. Lokale ondernemers kunnen de mogelijkheid voor een laatste rustplaats in de natuur toevoegen aan hun dienstenpakket.

4.4 Duurzaamheid

4.4.1 Algemeen

De komst van een natuurbegraafplaats en bijbehorende faciliteiten op landgoed De Polberg draagt bij aan de verduurzaming van de gemeente Heerde, omdat natuurbegraven een natuurlijke aangelegenheid is, waarbij respect voor de natuur en natuurlijk begraven centraal staan. Voor de uitvaart en de grafmarkering worden uitsluitend duurzame en afbreekbare materialen gebruikt.

Doordat in het plangebied gedurende decennia begraven wordt, is het initiatief aantoonbaar houdbaar voor de langere termijn. Aan deze houdbaarheid draagt bij dat in de loop van de exploitatie maatschappelijke goodwill wordt opgebouwd en geld wordt gereserveerd om het natuurgebied passend te kunnen onderhouden wanneer het begraven stopt. De volhoudbaarheid van het initiatief reikt dus verder dan 45 jaar.

4.4.2 Nieuwe begraafcultuur

De komst van een natuurbegraafplaats in de gemeente Heerde is een voorbode van een nieuwe begraafcultuur, die meer dan voorheen stilstaat bij de waarde van de natuur, bij uitstek geschikt op zinnige, persoonlijke wijze afscheid te nemen. Natuurbegraven biedt de mogelijkheid zelf inhoud en betekenis te geven aan sterven, afscheid en de dood, en helpt mensen bij het aanvaarden van hun verlies en het verwerken van hun verdriet. Hierdoor draagt natuurbegraven substantieel bij aan de geestelijke gezondheid en het welzijn van de Nederlandse bevolking.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

5. Relevant beleid

5.1 Rijksbeleid

5.1.1 Structuurvisie

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) schetst hoe Nederland er in 2040 uit moet zien: concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig. De leefbaarheids- en veiligheidsambitie houdt in dat Nederland in 2040:

- Zijn inwoners een veilige en gezonde leefomgeving biedt, met een goede kwaliteit milieu in het stedelijke en het landelijke gebied,
- Dat Nederland blijvend beschermd is tegen extreme weersomstandigheden en mogelijke overstromingen als gevolg van de zeespiegelstijging en dat Nederland beschikt over voldoende zoetwater in droge perioden,
- dat Nederland een bepalende speler is in de internationale transitie naar duurzame mobiliteit,
- dat Nederland nog steeds beschikt over de huidige nationale, internationale en unieke cultuurhistorische waarden en een natuurnetwerk dat de flora- en faunasoorten in stand houdt.

Voor een goede kwaliteit van het milieu moet de kwaliteit van bodem, water en lucht minimaal voldoen aan de nationale en internationale normen. Verder is er ruimte voor een nationaal netwerk van natuur dat onze flora- en faunasoorten voldoende leefgebieden en verplaatsingsmogelijkheden biedt en ze in staat stelt om te overleven en zich te ontwikkelen. Dit nationale netwerk van natuur is het geheel van de (herijkte) EHS en de Natura 2000-gebieden.

Om de leefbaarheids- en veiligheidsdoelstelling te bereiken zet het Rijk selectief in op dertien nationale belangen. Binnen deze belangendomeinen laat het Rijk meer over aan provincies en gemeenten maar blijft het wel eindverantwoordelijk en wil het resultaten boeken - 'je gaat er over of niet'. Buiten deze dertien belangenterreinen hebben de decentrale overheden beleidsvrijheid.

Dit geldt bijvoorbeeld voor het landschapsbeleid. De verantwoordelijkheid voor de afstemming tussen de verstedelijking en de groene ruimte op regionale schaal en de regionale sturing hierop laat het Rijk over aan de provincies, om meer mogelijkheden te creëren voor regionaal maatwerk. Hiermee is het landschapsbeleid op land niet langer een verantwoordelijkheid van het Rijk. Om de dertien nationale belangen uit de SVIR juridisch

Verzoek tot planologische medewerking Naturbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

te borgen heeft het Rijk twee regelstelsels in het leven geroepen. Het eerste is beleidsmatig, het tweede procesmatig:

- Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) geeft algemene regels voor het beschermen van de benoemde nationale ruimtelijke belangen.
- Het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) geeft de juridische kaders voor de processen van ruimtelijke belangenafweging en besluitvorming door de verschillende overheden. De ladder voor duurzame verstedelijking en de proceseisen voor ontwikkelingen op het vlak van de waterhuishouding (watertoets), het milieu en het cultureel erfgoed zijn geborgd in het Bro.

Toetsing van het initiatief

Het initiatief voor een natuurbegraafplaats op landgoed De Polberg voorziet in een versterking van de geomorfologische, landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden van het plangebied, door deze respectievelijk beleefbaar te maken, te verbinden, te versterken en zichtbaar te maken, e.e.a. binnen de geomorfologische, landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische context van het plangebied en de omgeving. De beoogde ontwikkeling sluit om deze reden goed aan bij de leefbaarheidsdoelstellingen van het Rijk, en met name bij de doelstellingen ten aanzien van cultuurhistorie, landschap en natuur.

5.1.2 Wet op de lijkbezorging

De Wet op de lijkbezorging regelt de lijkbezorging in ruime zin, waaronder de locatiekeuze en het beheer van een bijzondere begraafplaats. De wet geeft aan dat een bijzondere begraafplaats kan worden aangelegd en in stand gehouden door een kerkgenootschap, een privaatrechtelijke rechtspersoon en een natuurlijk persoon. Burgemeester en wethouders van de gemeente waar de bijzondere begraafplaats ligt, moeten hiervoor toestemming geven en kunnen maatregelen voorschrijven om de grond geschikt te maken voor het gebruik als bijzondere begraafplaats. De gemeenteraad is het bevoegde gezag voor het aanwijzen van de locatie. Er moet een register worden bijgehouden met de begraven lichamen en een nauwkeurige aanduiding van de plaats waar deze begraven zijn.

Toetsing van het initiatief

Bij het ontwikkelen van een natuurbegraafplaats op landgoed De Polberg wordt rekening gehouden met de bepalingen uit de Wet op de lijkbezorging. Er wordt een register bijgehouden van de begraven stoffelijke overschotten. De lengte- en breedte coördinaten van de natuurgraflocatie worden nauwkeurig vastgelegd in dit register. Op basis van deze gegevens kan met behulp van landmeetkunde de exacte locatie van het stoffelijke overschot of de urn worden vastgesteld.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie

Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres

De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

5.1.3 Besluit op de lijkbezorging

Het Besluit op de lijkbezorging (3 mei 1991) geeft onder andere regels voor de wijze van begraven, de inrichting van het graf en de afstand tussen de graven. Het stoffelijk overschot moet worden begraven in een kist of in een omhulsel dat is afgestemd op het doel van begraving. Als een kist wordt gebruikt, moet deze zijn vervaardigd van biologisch afbreekbaar materiaal, dat het doel van begraving niet belemmert. Handvatten en ornamenten die van buitenaf kunnen worden verwijderd zijn toegestaan, evenals verbindingselementen als lijm, spijkers, schroeven, nieten of klemmen. Tussen de graven moet minimaal 30 centimeter afstand bestaan. De bovenkant van de kist of het omhulsel moet minimaal 65 centimeter onder de grond liggen. Er mogen niet meer dan drie stoffelijke overschotten boven elkaar worden begraven, en tussen deze stoffelijke overschotten moet minstens 30 centimeter grond liggen. Het onderste graf moet minimaal 30 centimeter boven de gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) liggen. De graven moeten minstens een meter van de erfafscheiding liggen.

Toetsing van het initiatief

Bij natuurbegraven worden uitsluitend biologisch afbreekbare materialen gebruikt. Natuurbegraven is dus (nog) milieuvriendelijker dan het Besluit. De graven komen minimaal een meter van de erfafscheiding/erfgrens te liggen. Langs (o.a.) het Wapenvelderzand komen de graven minimaal 30 meter van de erfgrens te liggen, hetgeen veel meer is dan het Besluit voorschrijft. De afstand tussen het onderste graf en de GHG bedraagt minimaal 30 centimeter. De ontwikkeling voldoet daarmee aan de Wet en het Besluit.

5.1.4 Inspectierichtlijn lijkbezorging

De Inspectierichtlijn lijkbezorging (3^e herziene druk) geeft informatie en adviezen over de belangrijkste milieu hygiënische aspecten van de lijkbezorging. Doel van de richtlijn is het beantwoorden van de meest gestelde vragen over lijkbezorging en bijdragen aan het voorkomen van milieu hygiënische problemen. Met het oog hierop geeft de richtlijn adviezen voor het tegengaan van bodem- en grondwaterverontreiniging, onvolledige lijkvertering en hinder. Volgens de richtlijn is zand- of zavelgrond het meest geschikt om te begraven. In de regel moet de afwatering van een (normale) begraafplaats milieu hygiënisch kritisch worden gezien, evenals de mogelijkheid om maatregelen te nemen die voorkomen dat het water terechtkomt in het grond- of oppervlaktewater. De afstand tussen een (normale) begraafplaats en de dichtstbijzijnde woning dient bij voorkeur 20 tot 30 meter te bedragen en de privacy op de begraafplaats moet worden gewaarborgd. Ten slotte moet geluidshinder voor de nabije omgeving worden voorkomen en moeten zo nodig maatregelen worden getroffen tegen het toenemen van het verkeer.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

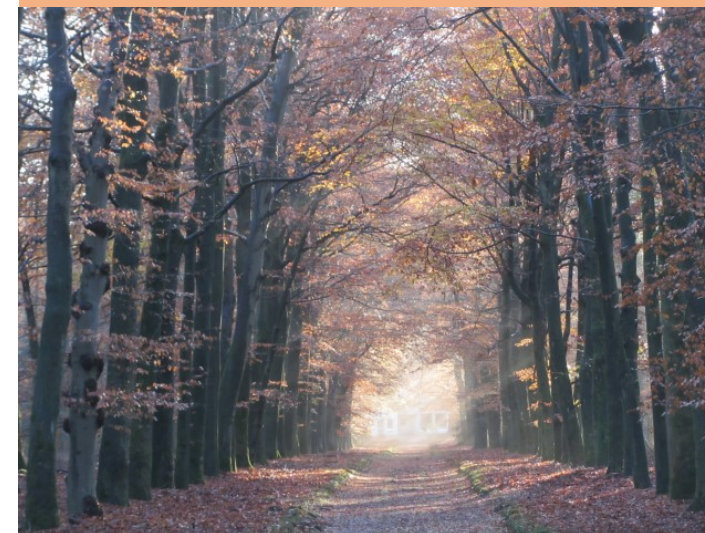
26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Toetsing van het initiatief

De bodem van de natuurbegraafplaats heeft een hoog gehalte aan zand en is in dit opzicht bij uitstek geschikt om milieuhygiënisch verantwoord in te begraven. Bij natuurbegraven worden natuurlijke, biologisch afbreekbare materialen gebruikt voor de kist en de lijkwade, hetgeen een goede luchtcirculatie en een adequate vertering bevordert.

De ceremonies die plaatsvinden op de natuurbegraafplaats zijn sober en de grens met (de achtertuinen bij de woningen aan) het Wapenvelderzand wordt afgeschermd met inheemse vegetatie. Binnen 30 meter van deze grens wordt niet begraven. Gelet hierop moet uitgesloten worden geacht dat bewoners aan het Wapenvelderzand en bezoekers van de natuurbegraafplaats hinder ondervinden van elkaar.

5.1.5 Verdrag van Valletta en de Wet op de archeologische monumentenzorg

De bescherming van het archeologische erfgoed in de bodem en de inbedding ervan in de ruimtelijke ontwikkeling is onderwerp van het Europese Verdrag van Valletta (Malta). In 1992 ondertekenden twintig Europese staten, waaronder Nederland, dit verdrag. De belangrijkste uitgangspunten van dit verdrag zijn:

- Archeologische waarden dienen zoveel mogelijk (in situ) in de bodem bewaard te blijven en
- beheersmaatregelen moeten genomen worden om dit te bewerkstelligen,
- Vroeg in de ruimtelijke ordening dient al rekening gehouden te worden met archeologie,
- Bodemverstoorders betalen het archeologisch (voor)onderzoek wanneer behoudt in situ niet mogelijk is.

Het verdrag van Valletta is inmiddels opgenomen in de Erfgoedwet. De toets aan het archeologiebeleid wordt verder uitgewerkt in paragraaf 6.4.

5.1.6 Wet natuurbescherming

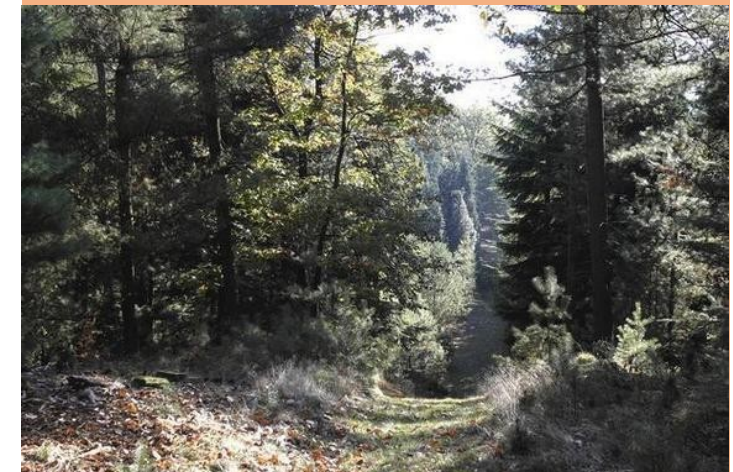
Gezien het goed functionerende systeem onder de Boswet, is ook in de Wet natuurbescherming weer gekozen voor de meld- en herplantplicht voor het vellen van houtopstanden. Houtopstanden die onder de werking van de Wet natuurbescherming vallen, mogen alleen worden gekapt als aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Allereerst moet de kap van te voren worden gemeld. Anders dan onder de Boswet moet de kap vanaf 1 januari 2017 worden gemeld bij Gedeputeerde Staten van de provincie. Provinciale Staten bepalen welke gegevens moeten worden verstrekt, de termijn en de wijze waarop moet worden gemeld. Na de (gemelde) kap dient de eigenaar van het bos

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

ervoor te zorgen dat drie jaar na het kappen van het bos, hetzelfde areaal bos aanwezig is in de vorm van jonge beplanting. Het herbeplanten van het perceel kan plaatsvinden door aanplant, bezaaiing, natuurlijke verjonging of op andere wijze realiseren van een nieuwe houtopstand.

Voordat begonnen wordt met het omvormen en grootschalig beheren van het plangebied, wordt – voor zover benodigd - een kapmelding gedaan. In het kader van de voorgenomen ontwikkeling is bovendien een natuurversterkingsplan opgesteld.

5.2 Provinciaal beleid

5.2.1 Omgevingsvisie Gaaf Gelderland

Algemeen

Op 19 december 2018 hebben Provinciale Staten de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland vastgesteld. Sinds 1 maart 2019 is deze Omgevingsvisie van kracht. De provincie heeft in de Omgevingsvisie een gezond, veilig, schoon en welvarend Gelderland centraal gesteld.

- *Gezond en veilig.* Dat is een gezonde leefomgeving, schone en frisse lucht, een schoon milieu, een niet vervuilde bodem, voldoende schoon en veilig (drink)water, bescherming van onze flora en fauna. Dat is voorbereid zijn op klimaatverandering, zoals hitte, droogte, bosbranden en overstromingen. En, dat is aandacht hebben voor verkeersveiligheid en veilige bedrijvigheid.
- *Schoon en welvarend.* Dat is een dynamisch, duurzaam en aantrekkelijk woon-, werk- en ondernemersklimaat, goed bereikbaar en met een goed functionerende arbeidsmarkt en dito kennis- en onderwijsinstellingen. Maar dat is ook: het tegengaan van schadelijke uitstoot, afval en uitputting van grondstoffen. En: het investeren in nieuwe, alternatieve vormen van energie.

Onderdeel van de Omgevingsvisie zijn diverse thematische visieschetsen met de volgende thema's:

- Energietransitie: van fossiel naar duurzaam.
- Klimaatadaptie: omgaan met veranderend weer.
- Circulaire economie: sluiten van kringlopen.
- Biodiversiteit: werken met de natuur.
- Bereikbaarheid: duurzaam verbonden.
- Vestigingsklimaat: een krachtige, duurzame topregio.
- Woon- en leefomgeving: dynamisch, divers, duurzaam.

Verzoek tot planologische medewerking Naturbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Toetsing van het initiatief

De Veluwe is een van de zeven nationale parken binnen de provincie Gelderland. Het is bovendien het grootste aaneengesloten natuurgebied van Noordwest-Europa. De provincie Gelderland pleit in haar Omgevingsvisie voor het behoud van de variatie aan Gelderse streken met unieke landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten. De Veluwe kenmerkt zich door bossen, heide, stuifzand en haar specifieke dier- en plantensoorten.

Het initiatief voor de natuurbegraafplaats voorziet in een versterking van de geomorfologische, landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden van het plangebied, door deze respectievelijk beleefbaar te maken, te verbinden, te versterken en zichtbaar te maken, een en ander binnen de geomorfologische, landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische context van het plangebied en de omgeving. De beoogde ontwikkeling sluit om deze reden goed aan bij de visieschetsen van de provincie Gelderland, en met name bij de doelstellingen ten aanzien van biodiversiteit, vestigingsklimaat en woon- en leefomgeving. In het vervolg wordt hier nader op ingegaan.

Biodiversiteit

Gelderland kent een variatie aan streken met unieke landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten, waarvan de Veluwe met haar bossen er één is. Een belangrijke meerwaarde van voorliggend initiatief is het versterken van de bestaande natuur- en landschapswaarden. Zoals aangeven wordt dit bereikt door diverse maatregelen (zie paragraaf 3.3.2 en het natuurversterkingsplan). Daarnaast wordt het plangebied landschappelijk en ecologisch (sterker) verknoopt met de aangrenzende natuurgebieden het Zwolsche Bos en landgoed Petrea. Dit vergroot de toegankelijkheid en bereikbaarheid van het plangebied voor fauna uit de omliggende natuurgebieden en leidt tot een groter leef- en foerageergebied.

Vestigingsklimaat

Voorliggend initiatief draagt wezenlijk bij aan de lokale economie en aan het imago van Heerde als een duurzame Cittaslow gemeente. Doordat het plangebied grotendeels wordt opengesteld voor publiek, krijgen de inwoners van Wapenveld en Heerde er bovendien een aantrekkelijke (recreatieve) voorziening bij, wat bijdraagt aan de versterking van het vestigingsklimaat van de gemeente Heerde en Wapenveld in het bijzonder.

Woon- en leefomgeving

Onderhavige ontwikkeling draagt daarnaast bij aan de identiteit van de Veluwe en de totstandkoming van een duurzame leefomgeving. Door de restauratie van de karakteristieke opstallen krijgen de cultuurhistorische waarden van landgoed De Polberg weer glans (zie paragraaf 3.3.3) en kunnen deze voor de lange termijn behouden blijven. Ook worden de natuur- en landschapswaarden van het plangebied versterkt, wat bijdraagt aan het vergroten van de biodiversiteit. Naast herstel van natuur- en cultuurhistorische waarden worden nieuwe ervaringselementen toegevoegd om de beleefbaarheid van het

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie

Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres

De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

plangebied te vergroten. De natuurbegraafplaats grenst direct aan het dorp Wapenveld en vormt daardoor een recreatieve voorziening in de directe woonomgeving van de inwoners van Wapenveld.

Conclusie

Gelet op het voorgaande is de voorliggend initiatief in overeenstemming met de provinciale omgevingsvisie.

5.2.2 Omgevingsverordening

De Omgevingsvisie bevat de strategische ambities voor de lange termijn. De Omgevingsverordening wordt ingezet voor die onderwerpen waarvoor de provincie eraan hecht dat de doorwerking van het beleid van de Omgevingsvisie juridisch gewaarborgd is. De verordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal. De inzet van de verordening als juridisch instrument om de doorwerking van het provinciaal beleid af te dwingen is beperkt tot die onderdelen van het beleid waarvoor de inzet van algemene regels noodzakelijk is om provinciale belangen veilig te stellen of om uitvoering te geven aan wettelijke verplichtingen.

De Omgevingsverordening richt zich net zo breed als de Omgevingsvisie op de fysieke leefomgeving in de Provincie Gelderland. Dit betekent dat vrijwel alle regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving opgenomen zijn in de Omgevingsverordening. Het gaat hierbij om regels op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, water, mobiliteit en bodem. De verwachting is dat de Omgevingsverordening op termijn alle regels zal gaan bevatten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving.

Toetsing van het initiatief

Raadpleging van de digitale kaarten van de Omgevingsvisie en -verordening Gelderland (geconsolideerde versie d.d. 31 maart 2021) heeft uitgewezen dat het plangebied provinciale belangen raakt. Het plangebied is onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Op 1 maart 2017 hebben provinciale staten van Gelderland natuurbegraven in het GNN mogelijk gemaakt, mits voldaan wordt aan de daaraan gestelde voorwaarden.

Artikel 2.46 (afwijkruimte bij natuurbegraafplaats)

1. In afwijking van artikel 2.39, eerste lid, laat een bestemmingsplan een natuurbegraafplaats in het Gelders Natuurnetwerk alleen toe voor een locatie in het Verkenningsgebied voorwaarden natuurbegraven Gelders natuurnetwerk en als is voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. het aantal graven bedraagt ten hoogste 500 graven per hectare;
  - b. er worden alleen menselijke stoffelijke resten en urnen begraven;
  - c. er wordt alleen in vergankelijke materialen begraven;

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

- d. er vindt alleen grondverzet plaats als dit nodig is voor het delven van een graf of het begraven van een urn;
  - e. bij het dichten van een graf wordt de bodem in de oorspronkelijke volgorde teruggeplaatst;
  - f. de grafrust wordt eeuwigdurend gerespecteerd;
  - g. er vinden geen bijzettingen plaats;
  - h. er vindt geen as-verstrooiing plaats;
  - i. er worden geen grafmonumenten geplaatst;
  - j. er worden op de begraafplaats geen nieuwe gebouwen of bouwwerken opgericht; en
  - k. er worden op de begraafplaats geen verhardingen of half verhardingen aangebracht.
2. Onverminderd het eerste lid bevat het bestemmingsplan regels zodat de kernkwaliteiten worden versterkt door naar rato per 250 graven per hectare:
  - a. één hectare nieuwe natuur te realiseren; of
  - b. vijf hectare bestaande natuur om te vormen naar een provinciaal doeltypen zoals beschreven in het beheerplan Natura2000; en
  - c. in het bestemmingsplan als voorwaardelijke verplichting een beheerplan is opgenomen dat inzicht geeft hoe met de ter plaatse voorkomende bijzondere soorten wordt omgegaan.
3. De initiatiefnemer legt de wijze van versterking van de kernkwaliteiten, de wijze waarop aandacht aan voorkomende soorten wordt besteed en het dichten van graven vast in een natuurversterkingsplan dat onderdeel uitmaakt van het bestemmingsplan.

Voorliggend initiatief voldoet aan de bovenstaande voorwaarden door:

- de ligging van het plangebied in een gebied dat is aangewezen als 'Verkenninggebied voorwaarden natuurbegraven Gelders natuurnetwerk';
- gemiddeld 6% (en maximaal 10%) van de oppervlakte van de natuurbegraafplaats aan te wenden voor natuurbegraven. Op de natuurbegraafplaats zullen naar verwachting jaarlijks gemiddeld 250 begravingen plaatsvinden. De natuur bepaald waar en hoeveel graven gerealiseerd kunnen worden, met dien verstande dat maximaal 10% van de totale oppervlakte wordt aangewend voor natuurbegraven. Een dichtheid van 500 graven per hectare wordt daarmee nooit gehaald (zie ook paragraaf
- uitsluitend menselijke stoffelijke resten en urnen te begraven;
- uitsluitend gebruik te maken van grafkisten, grafmarkeringen en andere attributen van gebiedseigen en vergankelijk materiaal. Bij het graven van een natuurgraf wordt de bestaande bodemopbouw gerespecteerd en in de oorspronkelijke volgorde teruggeplaatst;
- geen grondverzet toe te staan, anders dan voor het delven van een graf of het begraven van een urn. Hiertoe wordt een aanlegvergunningstelsel in het bestemmingsplan opgenomen;

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

- bij het dichten van het graf de bodem in oorspronkelijke volgorde terug te plaatsen;
- eeuwige grafrust te garanderen;
- geen mogelijkheden te bieden voor bijzetting (in een urnenmuur of grafkelder);
- as-verstrooiing niet toe te staan;
- op de natuurbegraafplaats wordt uitsluitend gebruik gemaakt van vergankelijke gedenktekens, in de vorm van een boomschijf. Het plaatsen van traditionele grafmonumenten is niet toegestaan;
- geen nieuwe gebouwen of andere bouwwerken op te richten in het plangebied. De voormalige uitkijktoren – waarvan de fundering nog aanwezig is - vormt hierop een uitzondering, deze wordt waar mogelijk in oorspronkelijke staat teruggebracht. Verder wordt uitsluitend gebruik gemaakt van de reeds aanwezige opstallen op landgoed De Polberg;
- geen nieuwe paden of andere (half)verhardingen aan te brengen op de natuurbegraafplaats. Ten behoeve van het parkeren wordt gebruik gemaakt van bestaande parkeervoorzieningen⁶. Een nieuwe parkeervoorziening wordt in de directe nabijheid van de Groteweg gesitueerd en in half-verharding (pavest) uitgevoerd.
- een natuurversterkingsplan op te stellen. Middels dit natuurversterkingsplan – dat als bijlage bij de regels van het bestemmingsplan wordt opgenomen – is gewaarborgd dat per 250 natuurgraven 5 hectare bestaande natuur wordt omgevormd, dan wel 1 hectare nieuwe natuur wordt gerealiseerd. Kortheidshalve wordt verwezen naar bijlage 18 bij dit verzoekboek, waarin een concept-bestemmingsplanregeling is opgenomen. Deze regeling is ambtelijk voorbesproken en akkoord bevonden door de provincie Gelderland.
- een 'Werkprotocol gebruik en beheer' op te stellen waarin (o.a.) is beschreven hoe met beschermde soorten wordt omgegaan. Het werkprotocol zal (als voorwaardelijke verplichting) onderdeel uitmaken van het bestemmingsplan. Kortheidshalve wordt hiervoor verwezen naar bijlage 18 bij dit verzoekboek, waarin een concept-bestemmingsplanregeling is opgenomen. Deze regeling is ambtelijk voorbesproken en op hoofdlijnen akkoord bevonden door de provincie Gelderland. Het werkprotocol wordt opgesteld zodra er een (positief) besluit tot planologische medewerking is genomen.

In aanvulling hierop wordt een conserverend begraafregime gehanteerd dat de aanwezige natuurwaarden maximaal ontziet, onder meer door rekening te houden met:

- de natuurvariatie binnen het plangebied;
- de exploitatieduur;
- de grafdiepte.

Een en ander wordt vastgelegd in een 'Werkprotocol gebruik en beheer' (zie ook paragraaf 6.6).

⁶ De Polberg heeft toestemming van Gelders Landschap en Staatsbosbeheer om de parkeervoorzieningen aan de Wapenveldseweg (Staatsbosbeheer) en het Wapenvelderzand (Gelders Landschap) te gebruiken.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Het initiatief voorziet in een substantiële verbetering van de ecologische en de landschappelijke kwaliteiten in het plangebied door het bestaande productiebos – conform het natuurversterkingsplan - om te vormen naar een provinciaal doeltype. Daarnaast voorziet het initiatief in een versterking van bestaande natuur, dan wel de ontwikkeling van nieuwe natuur, *buiten* het plangebied. Per 250 natuurgraven wordt vijf hectare bestaande natuur omgevormd naar een provinciaal doeltype (o.a. Dennen-, eiken- en beukenbos of Droge heide). Met de provincie Gelderland is overeengekomen dat natuurcompensatie na rato kan plaatsvinden. Een en ander zal juridisch-planologisch verankerd worden in het bestemmingsplan. Bijlage 18 bij dit verzoekboek bevat een concept-bestemmingsplanregeling, waarin onder meer is geborgd dat per 250 natuurgraven 5 hectare bestaande natuur dient te worden omgevormd, dan wel 1 hectare nieuwe natuur dient te worden gerealiseerd. De eisen die worden gesteld aan het omvormen van bestaande natuur of het realiseren van nieuwe natuur, zijn vastgelegd in het natuurversterkingsplan. Dit natuurversterkingsplan beschrijft de stappen en werkzaamheden die uitgevoerd dienen te worden om bijvoorbeeld het doeltype 'Droog bos met productie' succesvol om te vormen naar het doeltype 'Dennen-, eiken- en beukenbos'. Over het algemeen betreft de omvorming voornamelijk beheersmaatregelen, die niet negatief beïnvloed worden door natuurbegraven.

De natuurversterkingsopgave wordt in eerste instantie binnen het plangebied opgelost. Wanneer het voorliggende plangebied geheel (of grotendeels) is omgevormd, wordt er in eerste instantie gekeken naar andere locaties binnen de gemeente Heerde. Indien dat onvoldoende soelaas biedt komen ook andere gebieden binnen de provincie Gelderland in beeld.

Aantal natuurgraven

De initiatiefnemers vinden het – met het oog op de aanwezige natuurwaarden - niet wenselijk dat meer dan 10% van de oppervlakte van de natuurbegraafplaats wordt gebruikt voor het graven van natuurgraven, los van enige wettelijke verplichting of richtlijn. De praktijk leert dat het aantal natuurgraven op een natuurbegraafplaats binnen een bandbreedte van 6 tot 10% valt. Een natuurgraf heeft een afmeting van 2,5 x 3 meter. Het feitelijke graf dat gegraven wordt is ongeveer 1,10 x 2,50 meter (2,75 m²). Op die manier kunnen mensen zelf kiezen in welke richting ze worden begraven. De afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ECLI:NL:RVS:2015:3316, 28 oktober 2015 en ECLI:NL:RVS:2019:1264, 17 april 2019) heeft inmiddels geoordeeld dat een grafdichtheid van 10% als gering kan worden aangemerkt en beoordeeld kan worden als een extensieve functie die passend is in een (natuur)gebied.

De totale oppervlakte waar kan worden natuurbegraven (in het voorliggende plangebied) is circa 62 hectare (ter plaatse van de aanduiding 'begraafplaats'). Dat betekent dat op maximaal 6,2 hectare (62 hectare maal 10% = 6,2 hectare) daadwerkelijk zal worden natuurbegraven. Ervan uitgaande dat de oppervlakte van het feitelijke graf 2,75 m²

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

bedraagt, kunnen er dus maximaal 22.500 natuurgraven worden gerealiseerd. Het maximum aantal natuurgraven op zich heeft echter een beperkte betekenis als norm voor de effecten, indien bij de beoordeling de spreiding over ruimte en tijd niet worden betrokken. Spreiding over ruimte heeft betrekking op de vraag waar de natuurgraven verspreid over het natuurgebied worden gemaakt (daarbij zijn de aanwezige natuurwaarden leidend). Spreiding in tijd heeft betrekking op de toename van het aantal natuurgraven per jaar. De ervaring leert dat na een aanloop periode van 5 jaar er gemiddeld 250 begrafenissen paar jaar zullen plaatsvinden. Dat zijn gemiddeld vier natuurbegrafenissen per hectare per jaar. Ofwel twee natuurbegrafenissen per voetbalveld per jaar. Het effect op de natuur is hiermee zeer gering. Het hiervoor genoemde maximum van 22.500 wordt over een periode van ruim 90 jaar uitgesmeerd. Om al deze natuurgraven te kunnen realiseren dient er bovendien 450 hectare bestaande natuur te worden versterkt.

Belangrijk om te benoemen is dat een natuurbegraafplaats in de eerste plaats altijd een natuurgebied is. Een natuurgebied dat (na de inrichting) opengesteld wordt en daarmee toegankelijk wordt gemaakt voor het publiek. Een natuurgebied dat na de laatste natuurbegraving zal worden overgedragen aan Natuurmonumenten om de natuur voor altijd te blijven beheren en behouden voor generaties na ons.

Bij het bepalen waar en hoeveel natuurgraven er op een plek in het gebied kunnen komen, spelen naast de regels uit de provinciale verordening diverse factoren een rol. De ruimte die de natuur en het landschap daarvoor bieden is daarbij bepalend. Met andere woorden; wat kan de natuur dragen? Niet ieder gedeelte van de beoogde natuurbegraafplaats is geschikt voor een natuurgraf. Vanuit natuurwaarden wordt bijvoorbeeld rekening gehouden met de afstand tot de wortels van bomen of bijzondere planten en/of dieren (en verblijfsplaatsen). Dit wordt vastgelegd in een (nog op te stellen) ecologisch werkprotocol, welke juridisch verankerd zal worden in het bestemmingsplan. Zo leert de ervaring dat binnen in een bosgebied van circa 1 hectare over een periode van 40 jaar gemiddeld 250 graven gerealiseerd kunnen worden. Het uiteindelijk aantal beschikbare natuurgraven kan dus een stuk lager liggen dan het gestelde maximum van 10%. Andere factoren die van invloed zijn op het aantal te realiseren en gewenste natuurgraven zijn uiteraard vraag en aanbod (naar eeuwige grafrust in de natuur) en de mate waarin natuurversterking (binnen of buiten) het plangebied heeft plaatsgevonden.

5.2.3 Nationaal Landschap Veluwe

Kernkwaliteiten

Het plangebied is gelegen in Nationaal Landschap Veluwe. Het Veluwemassief bevat de volgende kernkwaliteiten:

- de groene long van Nederland;

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

- stuwwal met grootschalige afwisseling van open heide, gesloten bos, uitgestrekt open stuifzand en vennen, agrarische enclaves;
- rijk aan aardkundige kwaliteiten;
- afwezigheid van oppervlaktewater met uitzondering van de vennen en enkele beken;
- weinig bebouwing. Bebouwing beperkt zich tot o.a. 19e- en 20e-eeuwse landgoedbebouwing;
- een 'antropogene' leegte van nu met een schatkamer van cultuurwaarden van toen, waaronder landgoederen;
- rijke variatie aan cultuurhistorisch bepaalde soorten bos, waaronder rechtlijnig verkaveld productiebos en landgoedbossen uit de 19e en 20e eeuw naar de inzichten van de particuliere eigenaren met veelal over kleine oppervlakten parkachtige structuren met bebouwing;
- rust, ruimte, donkerte.

Toetsing aan kernkwaliteiten

Het initiatief voor natuurbegraafplaats De Polberg voldoet aan de bovenstaande kernkwaliteiten door:

- het versterken van de bestaande natuur- en landschapswaarden;
- de landgoederen landschappelijk en ecologisch aan te laten sluiten op de aangrenzende natuurgebieden van het Zwolsche Bos en landgoed Petrea;
- de natuurwaarden leidend te laten zijn voor het aantal natuurgraven per hectare, met dien verstande dat maximaal 10% van het oppervlak wordt aangewend voor natuurbegraven;
- gebruik te maken van de op het plangebied aanwezige historische paden en geen nieuwe paden aan te leggen op de natuurbegraafplaats;
- de parkeervoorzieningen op eigen terrein zo dicht mogelijk tegen de Groteweg te realiseren. In aanvulling daarop kan (als overloop) gebruik worden gemaakt van bestaande parkeervoorzieningen in de omgeving;
- uitsluitend gebruik te maken van de op landgoed De Polberg aanwezige opstallen en geen (nieuwe) gebouwen en andere bouwwerken op te richten op de natuurbegraafplaats, behoudens het herstellen van de oorspronkelijke uitkijktoren (hiervan is de fundering nog aanwezig), mits de provincie hiermee akkoord gaat;
- uitsluitend gebruik te maken van grafkisten, graftekens en andere attributen van vergankelijk en zoveel mogelijk gebiedseigen materiaal.

Toetsing aan ontwerpende benadering

Bij ontwikkelingen die de kernkwaliteiten van het Nationale Landschap raken, staat de provincie Gelderland een ontwerpende benadering voor. Dit houdt in dat vooraf wordt nagedacht over de locatie en de inrichting van het plangebied en dat de ruimtelijke ingrepen worden afgestemd op de kenmerken van de omgeving. Het initiatief voor een natuurbegraafplaats voldoet aan de criteria van een ontwerpende benadering:

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

- de beoogde ontwikkeling past uitstekend in de omgeving vanwege de gunstige ligging ten opzichte van het dorp Wapenveld (niet te ver en niet te dichtbij), de goede inbedding in de omringende natuur en het omringende landschap, alsmede de nabijheid van de gemeentelijke begraafplaats;
- het plangebied vervult een overgangsfunctie tussen cultuur en natuur, verleden en toekomst, tijdelijkheid en duurzaamheid en leent zich bij uitstek voor bezinning en andere aan natuurbegraven gerelateerde functies;
- de functie van natuurbegraven staat ten dienste van het versterken van de op het landgoed aanwezige landschappelijke, natuurlijke, cultuurhistorische en geomorfologische waarden;
- het noordwestelijke heidegebied wordt hersteld, uitgebreid en verbonden met de heide op Landgoed Petrea;
- voor het ontwikkelen van de natuurbegraafplaats worden de bestaande infrastructuur en de op landgoed De Polberg aanwezige opstallen gebruikt;
- voor het ontsluiten van de natuurbegraafplaats wordt aangesloten bij de bestaande openbare infrastructuur;
- de parkeervoorziening op eigen terrein wordt dicht tegen de Groteweg aan gerealiseerd, zodat het plangebied en de aldaar aanwezige natuurwaarden zo veel mogelijk ontzien worden. In aanvulling daarop wordt gebruik gemaakt van bestaande parkeervoorzieningen in de omgeving.

5.2.4 Natura 2000

Gelderland is een groene provincie, met het grootste bos- en heidecomplex van Noordwest-Europa en negentien Natura 2000-gebieden binnen haar grenzen, die samen circa een derde uitmaken van het Nederlandse Natura 2000-areaal op land. Het Rijk heeft deze Natura 2000-gebieden aangewezen op basis van de Natuurbeschermingswet. Doelstelling van de aanwijzing is het behoud en herstel van de specifieke natuurwaarden van deze gebieden. Het verbeteren van watercondities, verminderen van de belasting met stikstof en verbeteren van de onderlinge verbinding zijn de belangrijkste factoren die bepalen of Natura 2000-doelen gehaald kunnen worden.

Het plangebied is gelegen in Natura 2000-gebied 'Veluwe'. Provinciale Staten heeft op 23 januari 2018 het 'Beheerplan Natura 2000 Veluwe (057)' vastgesteld. Dit beheerplan geeft aan waar de natuur op de Veluwe verder wordt ontwikkeld zodat wordt voldaan aan de Natura 2000-doelstellingen. Het geeft tevens aan voor welke activiteiten een vergunning moet worden aangevraagd op grond van de Wet natuurbescherming. De provincie Gelderland heeft met dit beheerplan de volgende ambities:

- een kwalitatief hoogwaardige natuur op de Veluwe;
- realisatie van de gestelde Natura 2000-doelen;
- een prettige woonomgeving;
- ontwikkelingsmogelijkheden voor bedrijven;

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

- duidelijkheid voor bedrijven en minimale administratieve lasten;
- in de tijd consistent beleid en consistent beheer van de Veluwe.

Om de instandhoudingsdoelstellingen te halen moeten habitats en leefgebieden worden uitgebreid en moeten knelpunten worden opgelost. Op de Veluwe gaat het daarbij vooral om vermessing en verzuring door stikstofdepositie, verstoring door recreatie, verdroging en versnippering van habitats en leefgebieden. In dit eerste beheerplan, dat een periode van 6 jaar bestrijkt, ligt het accent op het voorkomen van verdere achteruitgang.

In het kader van de voorgenomen ontwikkeling is een voortoets uitgevoerd, die als bijlage 12 bij dit verzoekboek is opgenomen. Uit de voortoets blijkt dat significant negatieve effecten op het Natura 2000-gebied 'Veluwe' zijn uitgesloten. In het plangebied zijn geen habitattypen aanwezig waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen. Wel vormt het plangebied onderdeel van het leefgebied van enkele beschermde soorten.

De resultaten van de voortoets Wet natuurbescherming / Natura 2000 wijzen uit dat de realisatie van de natuurbegraafplaats niet hoeft te leiden tot significant negatieve effecten op het Natura 2000-gebied. Een passende beoordeling is daarmee niet aan de orde. Wel wordt geadviseerd de aanlegwerkzaamheden en reguliere werkzaamheden vast te leggen in een ecologisch werkprotocol. Zoals reeds vermeld zal er in het kader van de bestemmingsplanprocedure een ecologisch werkprotocol worden opgesteld, dat verankerd wordt in de regels van het bestemmingsplan.

Uit de rapportage blijkt verder dat het aspect stikstofdepositie de ontwikkeling niet in de weg staat. Door de bestaande beheerderswoning van het gas te halen, is de planbijdrage in de gebruiksfase 0,00 mol/ha/jaar (interne saldering). Hiervoor moet in het kader van de bestemmingsplanprocedure wel een vergunning Wnb aangevraagd worden.

5.2.5 Gelders Natuur Netwerk (GNN)

Het plangebied is grotendeels gelegen binnen het Gelders NatuurNetwerk (GNN). Blijkens de provinciale atlas kernkwaliteiten ligt het plangebied in deelgebied 'Wezep Zwolsche Bos – gebiednummer 167'. Voor dit deelgebied heeft de provincie Gelderland een aantal kernkwaliteiten benoemd. Deze kernkwaliteiten bestaan uit bestaande natuurwaarden, uit nog te ontwikkelen potentiële waarden en omgevingscondities. Per saldo moet elke ontwikkeling in het GNN een verbetering van de betreffende kernkwaliteiten opleveren.

De provincie stelt duidelijke randvoorwaarden aan de realisatie van een natuurbegraafplaats in het GNN. Per 250 graven dient 1 hectare nieuwe natuur gerealiseerd te worden of 5 hectare bestaande natuur omgevormd te worden. Voorliggend initiatief behelst een natuurbegraafterrein van 62 hectare. Ervan uitgaande dat er 22.500 natuurgraven worden gerealiseerd (verspreid over een periode van 90 jaar), betekent dit

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

dat in totaal 90 hectare nieuwe natuur moet worden gerealiseerd of 450 hectare bestaande natuur moet worden omgevormd naar een provinciaal beheertype.

Het is (financieel) niet haalbaar voorafgaand aan het in gebruik nemen van de natuurbegraafplaats de volledige versterkingsopgave te realiseren. Tegelijkertijd zal ook niet het volledige plangebied direct benut worden als natuurbegraafplaats, maar zal het verspreid over een groot aantal jaren benut worden (circa 250 natuurbegravenissen per jaar). Daarom wordt de versterkingsopgave opgeknipt en in fasen (na rato) gerealiseerd. In de meest recente versie van de Omgevingsverordening Gelderland wordt hier reeds op geanticipeerd. In het natuurversterkingsplan staat beschreven hoe deze insteek vorm krijgt en welke stappen doorlopen moeten worden voordat er extra natuurgraven mogen worden gerealiseerd. Overigens zal de omvorming van natuur binnen het plangebied niet negatief beïnvloed worden door natuurbegraven. De natuur is immers leidend, natuurbegraven is daaraan ondergeschikt en volgend.

Het natuurversterkingsplan bevat een concrete werkwijze, waarmee voldoende gewaarborgd is dat de versterking plaatsvindt voordat er extra natuurgraven gerealiseerd mogen worden. Aangezien voorafgaand niet bekend is in welke gebieden de versterking plaats zal vinden, is geen locatiespecifiek stappenplan met tijdschema opgenomen. Wel zijn stappenplannen toegevoegd voor de realisatie van verschillende doeltypes met de bijbehorende randvoorwaarden. De randvoorwaarden betreffen zowel de eisen waar een gebied aan moet voldoen om geschikt geacht te worden voor omvorming naar het gewenste beheertype, en eisen waaraan het gebied uiteindelijk moet voldoen om beoordeeld te worden als 'succesvol omgevormd gebied'. Wanneer het gebied aan de randvoorwaarden voldoet, kan gesteld worden dat aan een bepaald oppervlak van de opgave is voldaan.

5.3 Gemeentelijk beleid

5.3.1 Toekomstvisie 2025 gemeente Heerde

In de Toekomstvisie 2025 beschrijft de gemeente Heerde hoe zij omgaat met de toekomst en welke ontwikkelingsrichtingen zij voorstaat. Om de boogde ontwikkelingen vorm te geven heeft de gemeente acht toekomstthema's benoemd: wonen (1), economie (2), eigen verantwoordelijkheid (3), landschap, natuur en ecologie (4), hoogwatergeul (5), water (6), cultuurhistorie (7) en duurzaamheid (8). Uitgangspunt bij ontwikkelingen is een lange termijn perspectief. In het kader van de voorgenomen ontwikkeling van een natuurbegraafplaats zijn de volgende punten van belang:

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

- Recreatie en toerisme blijven belangrijke economische dragers in het Heerde van de toekomst. De gemeente wil de verblijfsrecreatieve mogelijkheden verder ontwikkelen door de recreatieve vraag passend te faciliteren, door uiteenlopende doelgroepen aan te spreken en door de diverse aanbieders te stimuleren om samen te werken en arrangementen te ontwikkelen.
- De gemeente wil aanbieders van geïntegreerde zorg, wellness en gezondheid stimuleren samen te werken met aanbieders van sport, educatie en cultuur en gezamenlijk initiatieven te ontwikkelen op het vlak van 'gezond eten', rust en ruimte. Dit bevordert de lokale economie en het welzijn van de inwoners van de gemeente Heerde.
- De gemeente wil voorkomen dat het specifieke cultuurlandschap van Heerde verdwijnt en de groene natuurlijke ruimte versnipperd en fragmenteert, omdat openheid en toegankelijkheid van de natuur en het cultuurlandschap belangrijke voorwaarden zijn om te recreëren en lokale initiatieven en werkgelegenheid stimuleren. Verder wil de gemeente de herkenbaarheid van de verschillende landschapstypen vergroten.
- De gemeente wil de cultuurhistorische waarden en kenmerken van Heerde voor de toekomst behouden en versterken, omdat deze bepalend zijn voor de authenticiteit en culturele identiteit van de gemeente.
- Om letterlijk en figuurlijk groener te worden wil de gemeente spaarzaam omgaan met materialen en ruimte, hergebruik en kleine kringlopen stimuleren en slimme (decentrale) systemen ontwikkelen.

De bovengenoemde thema's zijn uitgewerkt in drie 'zones.' De thema's krijgen in deze zones hun 'beslag.' Deze zones zijn:

- Natuurlijkheid. De Veluwe met haar bos en heidegebieden. Rust, ruimte en beleving van natuur, ecologische kwaliteit en biodiversiteit zijn op extensieve wijze gekoppeld aan natuur- en cultuureducatie,
- Nieuwe zakelijkheid en gezondheid. De economische zone tussen Heerde en Wapenveld en de gebieden ten noorden en zuiden hiervan. Dragende krachten zijn Wellness en leisure als mengeling van welbevinden, persoonlijke verzorging, ontspanning, onthaasting, gezondheid, sport en bewegen. Geen grootschalige bedrijven, maar een infrastructuur van ketens en samenwerking tussen wellness, leisurecentra, landgoederen, zorg en welzijn, onderwijs en sport,
- Cultuur, natuur en voedselproductie. Het karakter van de gemeente Heerde wordt voor een groot deel bepaald door de landschappelijke, natuurlijke en culturele waarden. Samen met het woonklimaat, ruimtelijke rust en variëteit en een goede ontsluiting zorgen deze waarden ook in de toekomst voor een goed vestigingsklimaat voor wonen, werken en recreatie.

Verzoek tot planologische medewerking Naturbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Conclusie

De beoogde ontwikkeling sluit aan bij de door de gemeente benoemde toekomstthema's: het stimuleren van recreatie, toerisme en educatie, het ontplooiën van gezonde initiatieven, het stimuleren van welzijn en de lokale economie, het behouden en versterken van het cultuurlandschap en de cultuurhistorische waarden en het streven naar een groene en duurzame leefomgeving.

De beoogde ontwikkeling ligt in zone 2 en sluit aan bij kenmerken van nieuwe zakelijkheid en gezondheid: het stimuleren van kleinschalige ontwikkelingen op het vlak van ontspanning, onthaasting, gezondheid en bewegen. De beoogde ontwikkeling sluit daarnaast aan bij de kenmerken van zone 1 'Natuurlijkheid': het bevorderen van rust, ruimte en beleving van natuur, van de ecologische kwaliteit en biodiversiteit en het op extensieve wijze koppelen van deze waarden aan natuur- en cultuureducatie.

5.3.2 Structuurvisie gemeente Heerde

Naast de waarden natuur, rust en ruimte acht de gemeente Heerde de in de gemeente aanwezige cultuurhistorische waarden van groot belang voor de ruimtelijke kwaliteit en aantrekkelijkheid. De gemeentelijke cultuurhistorie omvat de ontstaansgeschiedenis van het gebied en het landschap, de historische gebouwen en monumenten in de gemeente en de gebruiken en gewoontes van de inwoners van het gebied. Om een aantrekkelijk leef-, woon- en werkklimaat te behouden, met voldoende mogelijkheden om te recreëren, vindt de gemeente het van belang dat de cultuurhistorische waarden in de gemeente worden beschermd en zo mogelijk versterkt. De geschiedenis van het gebied en de inwoners moet zichtbaar blijven en zo nodig zichtbaar worden gemaakt. Routes, gebouwen, landschappen en inwoners moeten een (samenhangende) geschiedenis vertellen. Van belang is daarom dat cultuurhistorisch waardevolle gebouwen en terreinen een passende economische of maatschappelijke functie krijgen zodat ze voor de toekomst worden behouden. Bij voorkeur worden deze gebouwen en terreinen dan ook opengesteld voor het publiek.

Voorliggend initiatief voor een natuurbegraafplaats sluit goed aan bij de doelstellingen van de Structuurvisie omdat het initiatief met name de cultuurhistorische waarden van het plangebied herstelt en zichtbaar maakt. Meer in het algemeen maakt het initiatief een stukje cultuurhistorie zichtbaar dat typerend is voor de streek - de ontwikkeling van landgoederen in de periode 1850 tot 1900 - en draagt het ertoe bij dat de tastbare bewijzen van deze ontwikkeling toegankelijk worden en bewaard blijven voor toekomstige generaties. Doordat het plangebied wordt opengesteld krijgt de gemeenschap er bovendien een aantrekkelijke voorziening bij en wordt de leefbaarheid van de gemeente Heerde vergroot.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

5.3.3 Uitvoeringsparagraaf Structuurvisie Heerde 6.0

In de Uitvoeringsparagraaf 6.0 geeft de gemeente Heerde aan hoe zij de Structuurvisie 2025 gaat vormgeven tot eind 2020. Centraal staat hierin de zogenaamde uitnodigingsplanologie. Meer dan voorheen gaat de gemeente maatschappelijke partijen en burgers uitnodigen om initiatieven te ontplooiën die in maatschappelijk opzicht van betekenis kunnen zijn. Sleutelwoorden in de nieuwe aanpak zijn: kansen zien en creëren, uitdagen, enthousiasmeren, partijen bij elkaar brengen, verbinden en faciliteren. Doel is om in goed overleg en in nauwe samenwerking met de initiatiefnemer projecten te realiseren met een substantiële meerwaarde voor de maatschappij: ruimtelijke meerwaarde, sociaal maatschappelijke meerwaarde, economische meerwaarde, recreatieve meerwaarde, duurzame meerwaarde enzovoort. Het accent van de besluitvorming verschuift van formele toetsing aan regels en regelgeving - hetgeen soms belemmerend werkt - naar inhoudelijke beoordeling op maatschappelijke merites. Het zwaartepunt van het ontwikkelingsproces komt te liggen voor het traject van de formele besluitvorming. De formele besluitvorming wordt het sluitstuk van de afspraken die in het voortraject zijn gemaakt.

De initiatiefnemer constateert dat de gemeente Heerde actief betrokken is bij de ontwikkeling van een natuurbegraafplaats. Zij ervaren deze betrokkenheid als bijzondere steunend en spreken hun waardering uit voor de constructieve wijze waarop de gemeente meedenkt en meewerkt aan de ontwikkeling van het initiatief.

5.3.4 Omgevingsvisie gemeente Heerde

Binnenkort treedt de nieuwe Omgevingswet in werking. De komst van de Omgevingswet heeft ook gevolgen voor de inhoud van de Structuurvisie en de Uitvoeringsparagraaf. Op dit moment werkt de gemeente aan een nieuwe omgevingsvisie, die de bestaande structuurvisie zal vervangen. De Uitvoeringsparagraaf zal in een andere vorm terugkeren. Daarom heeft de gemeente er in 2019 voor gekozen bij de actualisatie van de Uitvoeringsparagraaf alleen de noodzakelijke actualiteiten, aanpassingen en nuanceringen door te voeren.

Het voorliggende initiatief zal te zijner tijd aan de nieuwe omgevingsvisie getoetst worden.

5.3.5 LOP 2009

Het initiatief beantwoordt volgens de initiatiefnemer aan de landschapsdoelstellingen van het Landschapontwikkelingsplan van Veluwe tot IJssel (LOP) van 2009. Voor het plangebied geldt het beleid 'droge bos en heideontginningen.' Dit beleid houdt in dat de natuurdoelstellingen van het Rijk en de provincie worden ondersteund, dat in aanvulling op de natuurdoelstellingen ook de cultuurhistorische kenmerken van het gebied zichtbaar

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

worden gemaakt en dat op strategische plaatsen de droge bosontginningen behouden moeten blijven door behoud van ontginningsbossen en plantagebossen.

Het initiatief leidt ertoe dat de natuurdoelstellingen van het Rijk en de provincie worden gerealiseerd en dat de cultuurhistorische waarden van het terrein worden hersteld en zichtbaar gemaakt. Behoud van ontginningsbossen en plantagebossen is op het plangebied niet aan de orde, omdat het herstel en versterken van de natuur- en landschappelijke waarden prevaleert.

**Verzoek
tot planologische medewerking
Naturbegraafplaats De Polberg**

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

6. Omgevingsaspecten

6.1 Water

6.1.1 Grondwaterstand

Actuele grondwaterstand

Uit de provinciale atlas Gelderland blijkt dat de gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) in het plangebied varieert van 3 meter aan de oostzijde tot soms wel 10 meter aan de westzijde. De gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG) varieert van 3 tot 11 meter aan de westzijde. De gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand (GVG) varieert van 3 tot 11 meter. De isohypsen van de GVG bedragen 3,5 aan het oostzijde van het plangebied en 6,5 meter aan de westzijde.

Grondwaterstand en klimaatverandering

Door het veranderen van ons klimaat neemt de hoeveelheid neerslag – ondanks het toenemende aantal langdurig droge perioden - de komende decennia naar verwachting toe. Als gevolg hiervan zal de grondwaterstand in de toekomst mogelijk stijgen, zowel structureel als in de vorm van niet trendmatige langjarige schommelingen. Dit vergroot de kans op wateroverlast in gebieden met een hoge grondwaterstand, de zogenaamde grondwaterfluctuatietoneelgebieden. Op de provinciale atlas Gelderland zijn deze risicogebieden in kaart gebracht. Het beoogde gedeelte van het plangebied dat wordt aangewend voor natuurbegraven valt buiten de grondwaterfluctuatietoneelzone. De rest van het plangebied ligt in de overgangstoneel van het grondwaterfluctuatietoneelgebied.

6.1.2 Waterbeheer

Waterschap Vallei en Veluwe

Het plangebied ligt in het beheersgebied van Waterschap Vallei en Veluwe. Vanaf 1 januari 2016 is het Waterbeheerprogramma van het waterschap Vallei en Veluwe van kracht. Het is bewust neergezet als een programma en niet meer als een waterbeheerplan. De maatregelen zijn op hoofdlijnen uitgewerkt, het “hoe” volgt bij het jaarlijks vaststellen van de begroting.

De zorg voor de kerntaken “beschermen tegen overstroming”, “schoon en voldoende oppervlaktewater” en “zuiveren van afvalwater” blijft voorop staan. Daarbij wil het waterschap wel meer toe naar een integrale benadering van de gezamenlijke opgave. Het

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

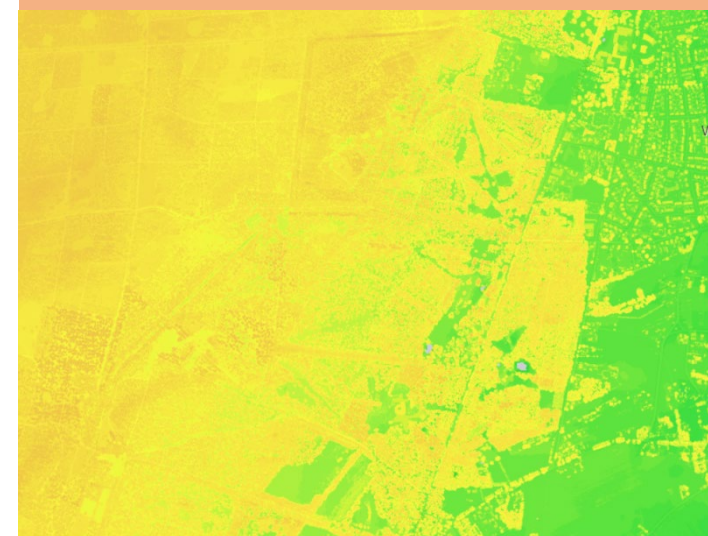
26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie

Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres

De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

waterschap wil haar ambities en doelen steeds sterker bereiken samen met de waterpartners. De ambities zijn:

- we beschermen ons gebied tegen overstromingen;
- we zorgen voor de juiste hoeveelheid water;
- we zorgen voor de goede oppervlaktewaterkwaliteit;
- schoon en vuil water worden zo veel mogelijk gescheiden;
- we halen de hoogst mogelijke waarde uit water;
- we beheren afvalwaterketen en watersysteem als één geheel samen met onze partners.

Samen met gemeenten wil het waterschap schoon hemelwater en afvalwater zoveel mogelijk aan de bron scheiden. Dit om de negatieve effecten van extreme buien (lagere waterkwaliteit door overstorten) en droogte (lagere waterkwaliteit door geen watertoevoer, hittestress), als gevolg van klimaatverandering, te voorkomen. Hiertoe stelt het waterschap een beleidsplan op en voert dit uit.

Provinciale omgevingsverordening

Op grond van artikel 1.2 Wet Milieubeheer moeten Provinciale Staten regels stellen die de kwaliteit garanderen van het grondwater in grondwaterbeschermingsgebieden. In het kader van deze wettelijke taak hebben Provinciale Staten van Gelderland in artikel 3.10 van de provinciale omgevingsverordening bepaald dat geen (natuur)begraafplaatsen mogen worden opgericht in grondwaterbeschermingsgebieden. Raadpleging van de provinciale atlas wijst uit dat het plangebied geen deel uitmaakt van een grondwaterbeschermingsgebied. Het ligt ook niet in een intrekgebied.

Milieuaspecten

Blijkens het Alterra-rapport 'Terug naar de natuur' (2009) hangt de snelheid van het ontbindingsproces sterk samen met de aanwezigheid van zuurstof en het vochtgehalte van de omgeving. Begraven in grondwater dient dan ook te allen tijde te worden vermeden. In het verlengde hiervan bepaalt artikel 5 van het Besluit op de lijkbezorging (3 mei 1991) dat de bodem van een graf minimaal 30 centimeter moet liggen boven het niveau van de gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG), dat er minimaal 30 centimeter grond moet zitten tussen de kisten en minimaal 65 centimeter boven de bovenste kist of het bovenste omhulsel. Uitgaande van een gemiddelde kisthoogte van 50 centimeter, moet de GHG in het plangebied minimaal 145 centimeter onder het maaiveld liggen.

6.1.3 Conclusie

De gemiddelde grondwaterstanden van het natuurbegraafterrein liggen ruimschoots onder de minimale grondwaterstand van artikel 5 van het Besluit. Ook staan er geen andere wateraspecten in de weg aan de beoogde ontwikkeling. Het plangebied maakt geen deel uit van een grondwaterbeschermingsgebied en ligt niet in een intrekgebied.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

In het kader van de eerder ingediende principeaanvraag (2014) heeft overleg met het waterschap plaatsgevonden. Het waterschap heeft op 22 oktober 2015 aangegeven dat de ontwikkeling geen negatieve invloed heeft op de waterhuishouding. Het waterschap heeft dan ook een positief wateradvies afgegeven. Recentelijk is de digitale watertoets doorlopen (d.d. 12 januari 2021), die bevestigde dat er geen waterschapsbelangen in het geding zijn.

6.2 Milieuaspecten

6.2.1 Bodem

Samenstelling en kenmerken

Het plangebied ligt op een oude stuwwal en glooiingen van smeltwaterafzettingen die bedekt zijn met een dekzandrug van grove witte zanden. De archeologische landschappenkaart van de gemeente Heerde geeft een indruk van de geomorfologie van het plangebied. Het bodemtype is haarpodzolgrond met een zeer diepe afwatering. Het plangebied ligt 10 tot 20 meter boven het NAP.

Historisch gebruik

Het plangebied was oorspronkelijk begroeid met heide en werd waarschijnlijk gebruikt voor het weiden van schapen. Vanaf 1855 is het terrein ontgonnen en bebost om dienst te doen als wandelpark en wandelbos. Vanaf 1960 is het plangebied in gebruik geweest als productiebos. Op basis van het historische gebruik moet bodemverontreiniging van het plangebied uitgesloten worden geacht.

Gegevens provincie

De provinciale Kaart Bodemverontreiniging en de provinciale Kaart 'Asbestpunten' bevatten geen aanwijzingen dat het plangebied verontreinigd is (zie kaartbeeld). Hetzelfde geldt voor de Bodematlas leefomgeving en www.bodemloket.nl.

Toekomstig gebruik

De initiatiefnemer is voornemens het westelijke deel van het plangebied te gebruiken als natuurbegraafplaats. Bij natuurbegraven worden uitsluitend materialen gebruikt die makkelijk afbreken en vergaan in de bodem. Zo zijn de veel gebruikte spaanplaatgrafkisten niet toegestaan. De gevolgen van het inbrengen van andere stoffen in de bodem zijn hierdoor minimaal.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

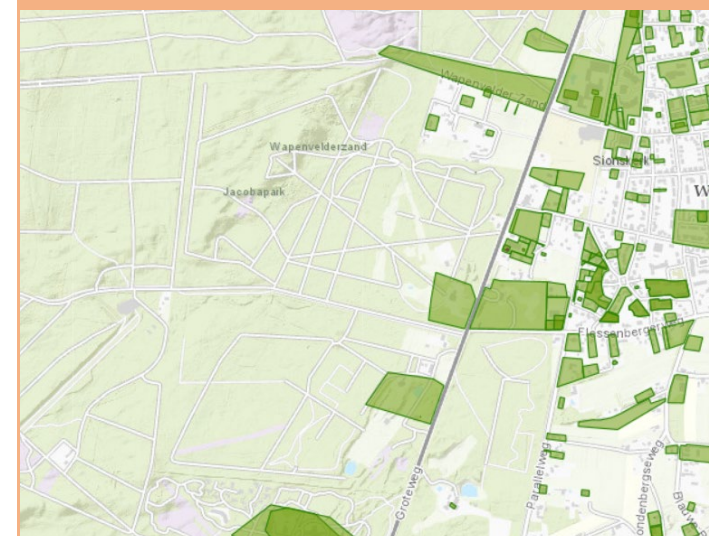
26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie

Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres

De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Conclusie

Er zijn geen aanwijzingen dat er op het plangebied bodemverontreinigende activiteiten hebben plaatsgevonden of dat de bodem van het plangebied is verontreinigd. Volgens de initiatiefnemer is het niet noodzakelijk hier nader onderzoek naar te doen. Vanwege de geringe effecten van natuurbegraven op de bodem en de geringe belasting van het natuurbegraafplaatsterrein is het volgens de initiatiefnemer niet nodig milieutechnische voorzorgsmaatregelen te treffen. Gelet op de bodemkenmerken van het plangebied en de wijze waarop wordt begraven is er evenmin aanleiding om milieuhygiënische maatregelen te treffen.

6.2.2 Bedrijven en milieuzonering

Algemeen

De ruimtelijke ordening en het milieubeleid hebben beide tot doel om een goede kwaliteit van het leefmilieu te handhaven en te bevorderen. Dit wordt onder andere bereikt door te zorgen voor voldoende ruimtelijke afstand tussen milieubelastende functies zoals bedrijven en milieugevoelige functies zoals wonen en recreëren. Deze zogenaamde milieuzonering heeft twee doelen:

- het voorkomen of zoveel mogelijk beperken van hinder en gevaar bij woningen en andere gevoelige functies,
- het bieden van voldoende zekerheid aan bedrijven dat zij hun activiteiten duurzaam onder aanvaardbare voorwaarden kunnen uitoefenen.

Handreiking VNG

De brochure Bedrijven en milieuzonering van de VNG (2009) geeft een handreiking voor het verantwoord inpassen van bedrijfsactiviteiten in de omgeving. De handreiking geeft informatie over een aantal ruimtelijk relevante milieuaspecten (geur/stof/geluid/gevaar) van een scala aan bedrijfsactiviteiten. In deze handreiking worden bedrijven ingedeeld in verschillende categorieën, al naar gelang de mate van hinder en inpasbaarheid. Ook onderscheidt de handreiking verschillende gebiedstypen, zoals een rustige woonwijk, rustig buitengebied en gemengd gebied. Aan de hand van de categorie-indeling kan bepaald worden of en eventueel onder welke voorwaarden een bedrijfsactiviteit inpasbaar is in de omgeving.

Situatie plangebied

De omgeving van het plangebied kan worden gekenmerkt als een rustig buitengebied. De natuurbegraafplaats is vergelijkbaar met een reguliere begraafplaats en kan daarom worden ingedeeld in milieucategorie 1. Voor deze categorie moet de afstand tussen de natuurbegraafplaats (inrichtingsgrens) en de dichtstbijzijnde gevel van een woning minimaal tien meter bedragen. Hier wordt aan voldaan door een piëteitszone aan te houden van tenminste 30 meter nabij woningen.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie

Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres

De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Conclusie

Door het realiseren van een piëteitszone van circa 30 meter ten opzichte van de omliggende woningen wordt ruimschoots tegemoetgekomen aan de VNG-richtlijnen. Bovendien wordt de zone tussen de natuurbegraafplaats en (de woningen aan) het Wapenvelderzand en de Wapenveldseweg van passende vegetatie voorzien, waarmee de privacy van omwonenden wordt gewaarborgd (en andersom).

6.2.3 Geluid

Wet geluidhinder

De Wet geluidhinder (Wgh) beschermt mensen tegen (de gevolgen van) geluidshinder door onder andere autoverkeer. Om geluidsoverlast van auto's te voorkomen stelt de wet geluidzones vast voor de meeste typen wegen. Zo'n geluidszone is een aandachtsgebied aan weerszijden van de weg waarbinnen geluidhindernormen gelden. Deze normen moeten bewoners van woningen en geluidsgevoelige terreinen binnen de geluidszone beschermen tegen de gevolgen van geluidsoverlast.

Inspectierichtlijn

De Inspectierichtlijn lijkbezorging (3e herziene druk) adviseert om 'de afstand tussen woningen en begraafplaatsen bij nieuwe situaties ten minste 20 à 30 meter te laten zijn,' onder andere om storende geluidsoverlast van buitenaf te voorkomen tijdens de natuurbegrafenis.

Plangebied

De Wet geluidshinder beschouwt een natuurbegraafplaats niet als een geluidsgevoelig object. In het kader van de beoogde ontwikkeling wordt bovendien geen nieuwe weginfrastructuur aangelegd, en wordt geen bestaande weginfrastructuur gewijzigd. Een akoestisch onderzoek is daarom niet benodigd. Vanuit de Wgh gelden geen belemmeringen voor de ontwikkeling van de natuurbegraafplaats.

Verkeer op Wapenvelderzand

Het Wapenvelderzand bestaat uit asfaltverharding (circa 250 meter) die daarna overgaat in een zandpad. De weg heeft een verhardingsbreedte van ongeveer 4,0 meter. Op het Wapenvelderzand geldt een maximumsnelheid van 30 km per uur. Het Wapenvelderzand wordt gebruikt door recreanten en toeristen die landgoed Petrea bezoeken, door de inwoners van het Wapenvelderzand, door bezoekers van de beoogde natuurbegraafplaats en door recreanten die Landgoed De Polberg willen bezoeken. Voor een deel zijn dit dezelfde recreanten die nu via het Wapenvelderzand naar Landgoed Petrea gaan. Het is niet aannemelijk dat de voorgenomen ontwikkeling tot een substantiële toename van de verkeersintensiteit op het Wapenvelderzand zal leiden. Omdat het Wapenvelderzand een

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie

Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres

De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

geluidsarme weg is met een snelheidsbeperking zal de geluidtoename door de komst van de natuurbegraafplaats te verwaarlozen zijn.

Verkeer op Wapenveldseweg

De Wapenveldseweg is een semi-verharde doodlopende weg, met een lengte van ongeveer 850 meter en een verhardingsbreedte van 4,0 meter. Aan de zuidkant van de Wapenveldseweg loopt een vrij liggend verhard fietspad met een verhardingsbreedte van 1,5 meter. Op de Wapenveldseweg geldt in principe een maximumsnelheid van 80 km per uur. Een snelheid die in de praktijk overigens lang niet gehaald wordt. Aan de Wapenveldseweg liggen twee geluidgevoelige objecten: het woonhuis met bedrijf aan huis en B&B aan de Groteweg 19 - 21 en het woonhuis aan het Wapenveldseweg 1. De Wapenveldseweg wordt gebruikt door recreanten en toeristen die het Zwolsche bos bezoeken, door de bewoners van het adres Wapenveldseweg 1 en mogelijk ook door bezoekers van de beoogde natuurbegraafplaats. Uitgangspunt is een nieuwe parkeervoorziening bij de beheerderswoning te realiseren. Bezoekers van het plangebied dienen hier te parkeren, om zo de druk op de natuurwaarden te ontlasten.

Het is niet aannemelijk dat het voorgenomen initiatief zal leiden tot een substantiële toename van de verkeersintensiteit op de Wapenveldseweg. Eventuele geluidhinder is derhalve niet te verwachten.

Conclusie

De exploitatie van de natuurbegraafplaats en het (gedeeltelijk) openstellen van landgoed De Polberg leidt niet tot extra geluidhinder op de geluidsgevoelige objecten aan het Wapenvelderzand en de Wapenveldseweg. Het aspect geluid staat de ontwikkeling van de natuurbegraafplaats niet in de weg.

6.2.4 Luchtkwaliteit

Uitgangspunten

Op de beoogde natuurbegraafplaats vinden naar verwachting gemiddeld 250 natuurbegrafenissen per jaar plaats, met een aanlooptermijn van 5 jaar. Op basis van dit gemiddelde is - in het kader van het onderzoek naar stikstofdepositie - de toekomstige verkeersgeneratie van het initiatief berekend. Deze bedraagt in de toekomstige situatie 67 motorvoertuigbewegingen per gemiddelde weekdag. Voor een nadere motivering van het aantal verkeersbewegingen per gemiddelde weekdag wordt korthedshalve verwezen naar paragraaf 6.6.5 van dit verzoekboek.

NIBM-tool

Voor kleine ontwikkelingen is een specifieke rekentool ontwikkeld waarmee op een eenvoudige en snelle manier kan worden bepaald of er sprake is van een project dat 'niet in betekende mate' (NIBM) bijdraagt aan de verslechtering van de luchtkwaliteit.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten leidt de voorgenomen ontwikkeling tot een toename van circa 67 verkeersbewegingen op een gemiddelde weekdag, waarvan circa 0% vrachtverkeer.

Uit de berekening met de NIBM-rekentool blijkt dat de toename van het verkeer als gevolg van de ontwikkeling niet in betekenende mate bijdraagt aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. Onderzoek naar luchtkwaliteit is derhalve niet benodigd.

Raadpleging van de NSL-monitoringstool heeft bovendien aangetoond dat er geen sprake is van (dreigende) overschrijding van de grenswaarden. De blootstelling aan luchtverontreiniging is hierdoor beperkt en leidt niet tot onaanvaardbare gezondheidsrisico's. Daarnaast is de trend dat in de toekomst de emissies en de achtergrondconcentraties van deze stoffen zullen dalen, waardoor geen overschrijdingen van de grenswaarden zijn te verwachten.

Conclusie

In het licht van deze grenswaarden kan redelijkerwijze worden aangenomen dat de ontwikkeling en exploitatie van een natuurbegraafplaats niet in betekenende mate zal bijdragen aan het verslechteren van de luchtkwaliteit. Onderzoek naar luchtkwaliteit is derhalve niet benodigd.

6.2.5 Geur

Wet geurhinder

Naar oordeel van de initiatiefnemer voorziet de voorgenomen ontwikkeling niet in de realisatie van nieuwe geurgevoelige objecten. Evenmin kan worden gesteld dat het initiatief (hinderlijke) geureffecten heeft op de omgeving. Zodoende vormt het aspect geur geen belemmering voor de ontwikkeling van de beoogde natuurbegraafplaats.

6.2.6 Kabels en leidingen

Klic-melding

Om uitsluitel te krijgen over de aanwezigheid van kabels en leidingen in het plangebied is op 7 februari 2015 een Klic-melding gedaan bij het Kadaster. Het ordernummer van het oriëntatieverzoek is 960614871/10. Naar aanleiding van deze Klic-melding heeft de initiatiefnemer informatie ontvangen van de diverse betrokken netbeheerders. Hieruit blijkt dat op één locatie binnen het plangebied mogelijk leidingen en kabels liggen. Deze locatie wordt hieronder nader belicht.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Wapenvelderzand

In het noordoosten grenst het plangebied (perceelnummer A 973) aan de bebouwing van het Wapenvelderzand (perceelnummers A 1727, 3119, 3120 en 1729). Hier bevinden zich een aantal kavels en leidingen, te weten:

- *Water Vitens*
- *KPN datatransport*
- *Riool vrij verval gemeente Heerde*
- *Laagspanning Liander*
- *Gas lage druk Liander*

Voorname kabels en leidingen zijn niet planologisch relevant en vormen geen belemmering voor het beoogde initiatief. Bij eventuele graafwerkzaamheden wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van de genoemde kabels en leidingen.

Conclusie

Uit de Klic-melding blijkt dat er geen planologische relevante kabels en leidingen in het plangebied aanwezig zijn. Wel zijn er een aantal (niet-planologisch relevante) kabels en leidingen op of vlakbij de kadastrale grens van het plangebied met het Wapenvelderzand gelegen. Met het oog hierop wordt bij het ontwikkelen en exploiteren van de naturbegraaftplaats in deze zone een strook vrijgelaten van 1 meter gerekend vanaf de kadastrale grens. Deze zone valt samen met de piëteitszone van 30 meter (zie paragraaf 6.2.2).

6.3 Cultuurhistorie

6.3.1 Cultuurhistorische waarde

Een belangrijk aspect van landgoed De Polberg is de cultuurhistorische waarde van het landgoed. Deze gaat terug tot de periode van 1850 -1900, waarin tussen Hattem en Heerde zes landgoederen zijn ontstaan, die samen de zogenaamde landgoederenzone vormen. De oorspronkelijke landgoederen Winfried en De Polberg zijn twee van deze landgoederen en typisch voor de ontwikkelingen die destijds hebben plaatsgevonden.

6.3.2 Monumentenverordening

Bij schrijven van 19 april 2013 heeft het college van B&W van de gemeente Heerde de initiatiefnemer bericht dat zij voornemens is landgoed De Polberg aan te wijzen tot gemeentelijk monument. Op 28 april 2015 hebben burgemeester en wethouders het voornemen tot aanwijzing van het landgoed als monument aangehouden, met het oog op de voorgenomen ontwikkeling. Inmiddels is de verlengingsperiode verstreken.

Verzoek tot planologische medewerking Naturbegraaftplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Dit neemt niet weg dat de initiatiefnemer voornemens is zorgvuldig met de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden om te gaan. Dit bepaalt voor een belangrijk deel de kwaliteit van het plangebied. Behoud en ontwikkeling van deze waarden heeft de initiatiefnemer hoog in het vaandel staan, mits dit verenigbaar is met de beoogde natuurwaarden. In het kader van de voorgenomen ontwikkeling is zodoende een cultuurhistorisch onderzoek uitgevoerd, dat als uitgangspunt zal dienen voor de verdere uitwerking (en inrichting) van het plangebied. In dit onderzoek is beoordeeld welke cultuurhistorisch en landschappelijk waardevolle elementen er aanwezig zijn, hoe deze behouden en/of hersteld kunnen worden en wat de plannen voor de natuurbegraafplaats betekenen voor de cultuurhistorische waarden in het plangebied.

De voornaamste aanbevelingen zijn hieronder weergegeven:

1. Aan de noordwestkant van landgoed Winfried ligt - net ten zuiden van de Wapenveldseweg - een klein **droogdal** dat aan het einde van het Saalien is gevormd. Vermoedelijk stroomde hier in het verleden regelmatig (regen)water doorheen, er zijn namelijk verschillende dammen in de laagte aangelegd, waarvan er nog één in goede staat verkeerd. Geadviseerd wordt de structuur c.q. het reliëf van het dal en de dam intact te laten. Deze aanbeveling wordt overgenomen. Waar mogelijk wordt het dal beter zichtbaar gemaakt door tactvol snoeien van de aanwezige begroeiing, mits de aanwezige natuurwaarden dit toelaten.
2. De aanwezige **dekzandrug** op landgoed De Polberg is kenmerkend voor het landgoed. Geadviseerd wordt de hoogte zichtbaar en toegankelijk te maken, door het strategisch kappen van enkele bomen, het verwijderen van oud hout en openhouden van bestaande paden over de hoogte. De initiatiefnemer wenst deze aanbeveling over te nemen, mits de aanwezige natuurwaarden dit toelaten. Voor het aanleggen van graven gelden er geen beperkingen.
3. Over de heide liepen in het verleden talloze lokale en regionale (vaste) routes. Waar de dekzandruggen en duinen doorkruist konden worden ontstonden poorten in het landschap, waar zich **bundels van karrensporen** hebben gevormd. Deze zijn hoog gewaardeerd. Eén ervan is gelegen op de Polberg, hoewel hier geen duidelijke karrensporen meer aanwezig zijn. Karrensporen vinden we wel terug op landgoed Winfried, waar in het verleden de Wapenveldse weg heeft gelopen. Deze bundel aan sporen is duidelijk herkenbaar en hoog gewaardeerd. Geadviseerd wordt deze te behouden en waar mogelijk beter beleefbaar te maken. Deze aanbeveling wordt door de initiatiefnemer overgenomen. Bij de verdere uitwerking van de plannen wordt beoordeeld of de karrensporenbundel (beter zichtbaar en) beleefbaar kan worden gemaakt.
4. De cultuurhistorische waarde van **huis De Polberg** is zeer hoog. Het karakter en de bouwhistorische waarden van het pand dienen in stand gehouden te worden. Het toekennen van een (gedeeltelijke) nieuwe functie, zoals het gebruik als ceremonieruimte is vanuit cultuurhistorisch oogpunt geen bezwaar.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

5. In de omgeving van het hoofdhuis bevinden zich een **garage** (1855), een **veeschuur**, een **bakhuis** en een **veldschuur** (1910). Voor alle bouwwerken geldt dat ze deel uitmaken van de historische ensemble van het landgoed en derhalve zeer hoog gewaardeerd zijn. Het karakter en de bouwhistorische waarden van de panden dienen in stand gehouden te worden. Het toekennen van een (gedeeltelijke) nieuwe functie, zoals het gebruik als opslagruimte is vanuit cultuurhistorisch oogpunt geen bezwaar, zolang het karakter van de bouwwerken en de ensemblewaarde van het landgoed daarmee niet aangetast wordt. Voorliggend advies wordt overgenomen; behoud van de bestaande bebouwing is een belangrijk uitgangspunt van de voorgenomen ontwikkeling.
6. Ten noordoosten van het hoofdhuis bevindt zich een **boswachterswoning/ beheerswoning** uit 1910. De bouwhistorische waarden van het pand dienen in stand gehouden te worden, op een manier waarmee het karakter van het gebouw en de ensemblewaarde van het landgoed niet worden aangetast. Het toekennen van een (gedeeltelijke) nieuwe functie zoals het gebruik als informatiecentrum of aanpassingen in het kader van verduurzaming is vanuit cultuurhistorisch oogpunt geen bezwaar, mits de cultuurhistorische waarden in stand blijven. Voor de boswachterswoning geldt dat de beeldbepalende ligging langs de Groteweg gewaarborgd moet blijven. Voorliggend initiatief komt hieraan tegemoet. Het aanleggen van een parkeerplaats nabij het gebouw doet geen afbreuk aan de cultuurhistorische of landschappelijke waarden van het landgoed, mits bij de aanleg rekening wordt gehouden met een natuurlijke uitstraling van het terrein.
7. In 1901 werd op de Jacoba Hoeve een **ommuurde moestuin met waterput** aangelegd. De opvallende gemetselde muur vormt een karakteristiek element op landgoed de Polberg. De muur verkeert momenteel in slechte staat. Zodoende wordt aanbevolen de muur en bijbehorende poorten te restaureren. Omdat de moestuin in het verleden verschillende functies heeft gekend is het geen probleem de tuin in te richten als stiltetuin met zitgelegenheid. Wel dienen de oorspronkelijke geometrische structuur en de waterput bewaard te blijven. Dit advies wordt overgenomen. Uitgangspunt van de ontwikkeling is het in ere herstellen van de moestuin, die als stiltetuin zal gaan fungeren. De restauratie van de muur is daar onderdeel van.
8. Op twee plaatsen op landgoed de Polberg zijn nog **theekoepels** aanwezig. Ze liggen aan het einde van de zichtlijnen. Op de top van de Polberg staat een zogenaamde vierwinden-koepel. De nog aanwezige theekoepels zijn in zeer slechte staat. Ze maken deel uit van de historische parkaanleg in Engelse landschapsstijl en dragen bij aan de hoge ensemblewaarde van het landgoed. Geadviseerd wordt de koepels in hun oorspronkelijke staat te herstellen en daarbij zoveel mogelijk gebruik te maken van de nog bestaande elementen en oorspronkelijke stijl. Het advies wordt overgenomen. De initiatiefnemer is van mening dat de theekoepels een belangrijke meerwaarde voor de natuurbegraafplaats hebben en is voornemens deze in oorspronkelijke staat te herstellen.
9. Verspreid over beide landgoederen komen **historische groenelementen** voor uit de tijd van de 19^e en 20^e -eeuwse parkaanleg. Binnen het cultuurhistorisch onderzoek zijn

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

de locaties van bijzondere groenelementen niet gekarteerd. Het is echter wel aan te bevelen elementen die behoren tot de oorspronkelijke parkaanleg in kaart te brengen en waar mogelijk te behouden. Deze aanbeveling wordt meegenomen bij het uitwerken van het inrichtingsplan voor de natuurbegraafplaats.

10. De twee lange kruisende **beukenlanen** vormen de hoofdstructuur van landgoed de Polberg en worden – ondanks de matige staat waarin ze verkeren - zeer hoog gewaardeerd. De lanen dienen in stand gehouden te worden om de hoofdstructuur van het landgoed te behouden. Het advies wordt overgenomen; behoud en versterking van de bestaande lanenstructuur is een belangrijk uitgangspunt voor de beoogde ontwikkeling.
11. Net als de beukenlanen behoren de **zichtlijnen (vista's)** tot de hoofdstructuur van landgoed De Polberg. Houd de zichtlijnen in stand door de lanen open te houden en storende begroeiing te verwijderen. Momenteel worden enkele zichtlijnen onderbroken door bomen, overhangende takken of opslag die het uitzicht belemmeren. De initiatiefnemer is voornemens de zichtlijnen in oude glorie te herstellen, waardoor de ensemblewaarde van het landschapspark wordt versterkt.
12. In zowel het Zocherpark (oostelijke gedeelte) als het Jacoba Park (westelijke gedeelte) en op landgoed Winfried hebben vele kronkelende **wandelpaden** gelegen. Ze zijn zeer kenmerkend voor de Engelse landschapsstijl die bij de inrichting van de landgoederen leidend was. Veel oude paden zijn niet meer begaanbaar door de intensieve bosbouw of achterstallig onderhoud. Ze zijn vaak overgroeid geraakt, maar in veel gevallen nog wel herkenbaar. Op basis van historische kaarten is op de inventarisatiekaart aangegeven waar in het verleden paden gelopen hebben. Aanbevolen wordt om in ieder geval de huidige wandelpaden open te houden en waar mogelijk de oude paden te herstellen. Het behoud en herstel van de bestaande paden is een belangrijk uitgangspunt voor de beoogde ontwikkeling. In overleg met de provincie Gelderland wordt de mogelijkheid bekeken om oude paden te herstellen.
13. Op zowel landgoed de Polberg als Winfried komen grote oppervlakten **productiebos** voor, die lange tijd fungeerde als verdienmodel voor het onderhouden van de landgoederen. Aan de productiebossen kan echter vanwege de zeldzaamheid en gaafheid geen hoge waardering worden toegekend. Het omvormen van productiebossen wordt gezien als een noodzakelijk stap voor de instandhouding van het landgoed en vormt daarom geen bezwaar. Wel is belangrijk dat de geschiedenis van de productiebossen beleefbaar blijft voor bezoekers. Hier wordt door de initiatiefnemer op passende wijze invulling aangegeven; een groot deel van de bosbouwwegen wordt in stand gehouden en er wordt voorzien in informatievoorziening.
14. Ten zuiden van de Polberg heeft op de dekzandrug een **uitkijktoren** gestaan. De fundering ervan is nog aanwezig. Uitziktoeren hebben in het verleden op veel landgoederen gestaan en hebben daarom geen hoge cultuurhistorische waarde. Vanuit cultuurhistorie wordt herstel van de uitkijktoren niet noodzakelijk geacht, hoewel het wel bijdraagt aan de ensemblewaarde van het landgoed. Vanuit recreatief oogpunt zou herstel van de toren wel een goede stap zijn, zeker wanneer het gecombineerd wordt met enige vorm van informatievoorziening. Vanaf de uitkijktoren kan met name het

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

verhaal van het ontstaan van het landschap goed verteld worden omdat de verschillende landschapstypen (Veluwe-dekzand-IJssel) hier zichtbaar zijn.

Geconcludeerd wordt dat het realiseren van een natuurbegraafplaats op de landgoederen De Polberg en Winfried bijdraagt aan de instandhouding en versterking van de aanwezige cultuurhistorische waarden. Vanuit landschappelijk- en cultuurhistorisch oogpunt zijn er geen bezwaren tegen de aanleg van de natuurbegraafplaats aan te merken, mits rekening wordt gehouden met de hierboven beschreven aanwezige waarden. Door de parken in Engelse landschapsstijl te herstellen wordt de ensemblewaarde met het landhuis de Polberg versterkt. Het openstellen van de parken voor het publiek geeft bovendien ruimte aan de beleving van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

6.3.4 Structuurvisie Heerde 2025

Naast de waarden natuur, rust en ruimte acht de gemeente Heerde de aanwezige cultuurhistorische waarden van groot belang voor de ruimtelijke kwaliteit en aantrekkelijkheid van de gemeente. De aanwezige cultuurhistorische waarden vertellen wat over de ontstaansgeschiedenis van het gebied en het landschap, en komen tot uiting in de historische gebouwen en monumenten, alsmede in de gebruiken en gewoontes van de inwoners van het gebied. Om een aantrekkelijk leef-, woon- en werkklimaat te behouden, met voldoende mogelijkheden om te recreëren, is het van belang dat de cultuurhistorische waarden in de gemeente worden beschermd en versterkt. De geschiedenis van het gebied en de inwoners moet zichtbaar blijven en zo nodig zichtbaar worden gemaakt. Routes, gebouwen en landschappen moeten een (samenhangende) geschiedenis vertellen. Van belang is dat cultuurhistorisch waardevolle gebouwen en terreinen een passende economische of maatschappelijke functie krijgen zodat ze voor de toekomst kunnen worden behouden. Bij voorkeur worden deze gebouwen en terreinen opengesteld voor publiek.

6.3.5 Conclusie

Het voorgenomen initiatief voorziet in het ontwikkelen van landgoed De Polberg tot een 'betekenisvolle plek' die voor het publiek wordt opengesteld. Dankzij de beoogde ontwikkeling kan het landgoed voor de toekomst behouden worden. Doordat de aanwezige cultuurhistorische waarden op de beoogde natuurbegraafplaats - waaronder het landhuis, het Engelse landschapspark, vista's, theekoepels en oorspronkelijke uitkijktoren – worden behouden en waar mogelijk in oude luister hersteld en zichtbaar gemaakt, past het initiatief binnen het door de gemeente Heerde voorgestane cultuurhistorische beleid.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

6.4 Archeologie

6.4.1 Archeologische gegevens

Op de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Heerde zijn aan het plangebied verschillende archeologische verwachtingswaarden toegekend, variërend van laag tot hoog. Om deze waarden te beschermen stelt het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied West' een archeologische vergunning verplicht in de volgende gevallen:

- in geval van een hoge verwachtingswaarde: bij een ruimtelijke ontwikkeling met een verstoringoppervlak groter dan 100 m² en een diepte van meer dan 40 centimeter beneden het maaiveld;
- in geval van een middelhoge verwachtingswaarde: bij een ruimtelijke ontwikkeling met een verstoringoppervlak groter dan 1.000 m² en een diepte van meer dan 40 centimeter beneden het maaiveld;
- in geval van een lage verwachtingswaarde: bij een ruimtelijke ontwikkeling met een verstoringoppervlak groter dan 10.000 m² en een diepte van meer dan 40 centimeter beneden het maaiveld.

Het bestemmingsplan bepaalt verder dat de vergunning slechts kan worden verleend voor zover de archeologische waarden niet onevenredig worden aangetast. Dit moet blijken uit een rapport waarin de archeologische waarden van het plangebied in voldoende mate zijn vastgesteld. Als het rapport of de beschikbare informatie hiertoe aanleiding geeft, dient tevens archeologisch vervolgonderzoek plaats te vinden.

6.4.2 Historische gegevens

Landgoed De Polberg

Het noordwestelijke deel van het plangebied is ontgonnen tussen 1855 en 1890 en hierbij diepgaand geroerd. Eerst werd de onderste grond tot een diepte van één meter naar boven gewerkt. Vervolgens kwam hier een laag 'blauwe IJsselklei' of 'gele uiterwaardenklei' overheen, vermengd met stalmest, Amsterdamse huismest of kunstmest. Na de ontginning is dit deel van het plangebied grotendeels bebost. Vanaf 1960 is op grote schaal productiebosbouw gepleegd en is meer dan de helft van het bestaande bos vervangen. Ook hierbij is de bodem op grote schaal geroerd. Deze verstoring is nog versterkt door de zware stormen waarmee Nederland in 1972, 1973 en 1976 te kampen kreeg. Als gevolg hiervan zijn grote delen van het plangebied ontworteld en werd aanzienlijke schade aan het bodemarchief aangericht.

Verzoek tot planologische medewerking Naturbegraafplaats De Polberg

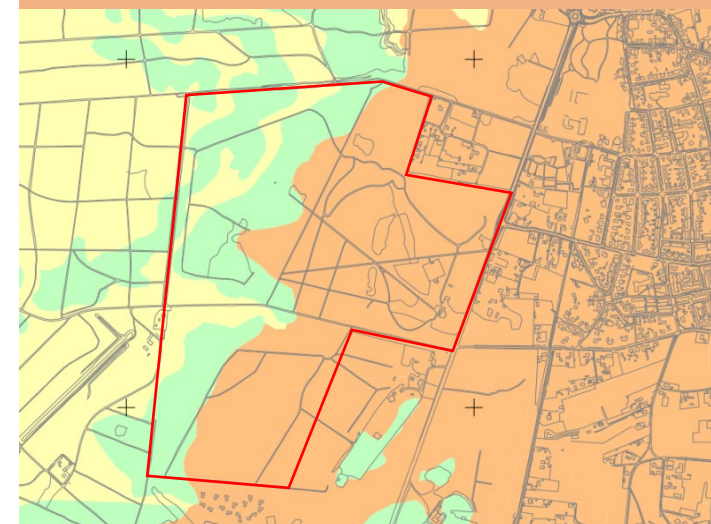
26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Landgoed Winfried

Ook voor landgoed Winfried geldt dat de toenmalige eigenaar bij de ontginning van het gebied de bovengrond tot een meter diep heeft omgezet en vervolgens heeft afgedekt met een laag klei om de vruchtbaarheid van de bodem te verhogen. Vervolgens werden bomen (met name grove den, maar soms ook gemengd met loofbomen) aangeplant en is een uitgestrekt bosgebied ontstaan.

6.4.3 Standpunt regioarcheoloog

Vanwege de grootschalige bodemverstoringen die op basis van de heideontginning in het verleden wordt verwacht, heeft de regio-archeoloog Noord-Veluwe (dhr. M. Wispelwey) een kleinschalig, verkennend booronderzoek geadviseerd om vast te stellen of de bodem inderdaad diep is omgezet. Voor beide landgoederen heeft daarom een inventariserend veldonderzoek plaatsgevonden.

6.4.4 Onderzoek en conclusie

Landgoed De Polberg

In het kader van de voorgenomen ontwikkeling is in september 2015 een inventariserend archeologisch veldonderzoek⁷ uitgevoerd voor het wandelbos. Daaruit blijkt dat de kans op een intacte archeologische vindplaats binnen het plangebied klein wordt geacht. De voorgenomen herinrichting van het terrein vormt geen bedreiging voor het archeologische bodemarchief. Op grond van de resultaten wordt een archeologisch vervolgonderzoek niet noodzakelijk geacht.

Jacobapark

Voor het Jacobapark heeft nog geen archeologisch bureau- en inventariserend veldonderzoek plaatsgevonden. Dit onderzoek wordt momenteel uitgevoerd. De resultaten van het archeologisch onderzoek staan de haalbaarheid van de ontwikkeling echter niet in de weg. Het gebied dat nog niet onderzocht is (uitsluitend het Jacobapark), is qua oppervlakte beperkt en ondergeschikt aan de totale omvang van het natuurbegraafterrein. Als uit archeologisch onderzoek blijkt dat het Jacobapark een hoge archeologische waarde heeft en de kans op het aantreffen van vondsten hoog is, zal in overleg met de gemeente Heerde en de regio-archeoloog een strategie bepaald worden. Doorgaans wordt een proefsleuvenonderzoek geadviseerd, waarbij verspreid over het gebied proefsleuven worden aangelegd met een wettelijk vastgesteld minimum van 5 % (en een maximum van 10%). Dit komt overeen met de oppervlakte die verstoord zal worden ten gevolge van natuurbegraven. Daarmee schiet een proefsleuvenonderzoek wellicht zijn

⁷ Inventariserend Veldonderzoek verkennende fase; Landgoed De Polberg te Wapenveld, Archeodienst, rapportnr. 745, d.d. 29 september 2015

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie

Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres

De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

doel voorbij. Zodra de resultaten van het archeologisch bureau- en inventariserend veldonderzoek bekend zijn, worden hierover nadere afspraken gemaakt.

Landgoed Winfried

Ook voor landgoed Winfried is een inventariserend archeologisch veldonderzoek⁸ uitgevoerd. Daaruit blijkt dat op basis van de aangetroffen bodemverstoring de kans op de aanwezigheid van intacte archeologische vindplaatsen klein wordt geacht. De voorgenomen herinrichting van het landgoed tot natuurbegraafplaats vormt daarom geen bedreiging voor het archeologische bodemarchief. Archeologisch vervolgonderzoek wordt niet nodig geacht.

6.5 Landschap en natuur

6.5.1 Natuuringrepen

Uitgangspunt van de voorgenomen ontwikkeling is dat de benodigde ingrepen conserverend worden uitgevoerd en dat voor het ontwikkelen van de natuurbegraafplaats en aanverwante faciliteiten gebruik wordt gemaakt van de reeds aanwezige opstallen op landgoed De Polberg. Dit neemt niet weg dat diverse ingrepen (tijdelijke) negatieve effecten kunnen hebben op de natuurlijke en landschappelijke waarden van het plangebied. Deze ingrepen worden hieronder besproken.

6.5.2 Moestuin

In de definitieve aanwijzing tot Natura 2000-gebied (Veluwe) is de moestuin van landgoed De Polberg uitgesloten als te beschermen natuurgebied. Op grond hiervan is niet aannemelijk dat de aanleg en exploitatie van de moestuin als stiltetuin of 'tuin van bezinning' bezwaarlijk wordt geacht voor de natuur. Significante negatieve effecten worden derhalve op voorhand uitgesloten. Bij de aanleg zal gebruik worden gemaakt van elektrisch materieel.

6.5.3 Parkeervoorzieningen

In de toekomstige situatie is een nieuwe parkeervoorziening voorzien ter hoogte van de bestaand beheerderswoning. Het betreft een bosparkeerplaats met een natuurlijk karakter, die ruimte biedt aan 55 auto's. De parkeervoorziening wordt rechtstreeks op de Groteweg ontsloten. Door parkeren te concentreren in de directe nabijheid van de Groteweg, worden

⁸ Inventariserend Veldonderzoek verkennende fase; Natuurbegraafplaats op Landgoed Winfried (Wapenveld, gemeente Heerde), Archeodienst, rapportnr. 644, d.d. 12 maart 2015

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie

Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres

De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

de verkeersbewegingen van en naar het plangebied direct opgenomen in het heersende verkeersbeeld. Hierdoor wordt de uitstoot van stikstof op de aanwezige natuur beperkt.

Bij de aanleg van de beoogde parkeervoorziening zijn de aanwezige natuurwaarden leidend. Eventuele gebiedsvreemde bomen kunnen in het kader van normaal onderhoud en natuurversterking gerooid worden. Gebiedseigen bomen worden daarentegen zoveel mogelijk behouden. De parkeervoorzieningen worden uitgevoerd in halfverharding (padvast).

Het verlies van natuurwaarden wordt gecompenseerd door op het landgoed een terrein met een gelijke oppervlakte te ontwikkelen tot volwaardige natuur. Kortheidshalve wordt hiervoor verwezen naar het natuurversterkingsplan. Bij de aanleg van de parkeervoorzieningen wordt gebruik gemaakt van elektrisch materieel.

6.6 Natuur

6.6.1 Conserverende planvorming

Uitgangspunt voor de planvorming voor Natuurbegraafplaats De Polberg is dat de natuurbegraafplaats en bijbehorende faciliteiten zo worden ingericht dat significant negatieve natuureffecten worden vermeden. De initiatiefnemer bereikt dit door:

- gebruik te maken van de in het plangebied aanwezige historische paden;
- geen nieuwe paden aan te leggen op de natuurbegraafplaats;
- een nieuwe parkeervoorziening aan te leggen in de directe nabijheid van de Groteweg, zodat het verkeer zoveel mogelijk uit het Natura 2000-gebied geweerd wordt;
- bestaande (externe) parkeervoorzieningen worden gebruikt als overloop;⁹
- gebruik te maken van de reeds op landgoed De Polberg aanwezige opstallen (geen nieuwbouw);
- geen gemotoriseerd verkeer op de natuurbegraafplaats toe te staan;
- gebruik te maken van grafkisten, graftekens en andere materialen van gebiedseigen en vergankelijk materiaal;
- geen nieuwe gebouwen en andere bouwwerken op te richten op de natuurbegraafplaats.¹⁰

⁹ De Polberg heeft toestemming van Gelders Landschap en Staatsbosbeheer om de parkeervoorzieningen aan de Wapenveldseweg (Staatsbosbeheer) en het Wapenvelderzand (Gelders Landschap) te gebruiken.

¹⁰ Met uitzondering van de historische uitkijktoren, die zo mogelijk wordt hersteld.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Deze wijze van planvorming is in overeenstemming met het provinciale beleid voor natuurbegraven.

6.6.2 Natuur versterken

De initiatiefnemer is voornemens de ecologische en de landschappelijke kwaliteit van het plangebied substantieel te verbeteren door het bestaande productiebos om te vormen naar een provinciaal doeltje. Een en ander conform het natuurversterkingsplan, dat in samenspraak met de provincie Gelderland is opgesteld en als bijlage bij dit Verzoekboek is opgenomen.

6.6.3 Werkprotocol gebruik en beheer

Bij natuurbegraven zijn drie punten belangrijk bij de fysieke aanleg van een graf:

1. beschermde of bedreigde natuurwaarden
2. de locatie
3. het delven

In een nog op te stellen 'Werkprotocol gebruik en beheer' zal stapsgewijs worden toegelicht welke voorwaarden per onderdeel aan de orde zijn. Het werkprotocol wordt opgesteld in het kader van de bestemmingsplanprocedure en wordt te zijner tijd als bijlage bij het bestemmingsplan opgenomen. In het werkprotocol worden onder meer voorwaarden gesteld aan ceremonies (o.a. een eventueel maximum aantal personen, geluidsniveau, lintafzetting en het gebruik van bestaande paden). Daarmee wordt schade aan de natuur zoveel mogelijk voorkomen. Bovendien worden bezoekers bij een ceremonie altijd begeleid door de beheerder.

Ook voor het (regulier) bezoeken van natuurgraven worden beheersmaatregelen opgenomen. In het plangebied is een vrij uitgebreid netwerk van bestaande paden aanwezig. Hierdoor zal een bezoeker hooguit enkele passen van een bestaand pad af moeten doen naar een natuurgraf. Er is echter een richtlijn om op de paden te blijven, daar zullen bezoekers te allen tijde op geattendeerd worden. Hierdoor hoeft er dus niet door de natuur "gewandeld" te worden en zullen er geen natuurwaarden verloren gaan.

6.6.4 Flora & fauna

In het kader van de voorgenomen ontwikkeling is een quickscan flora en fauna uitgevoerd, die als bijlage bij het Verzoekboek is opgenomen. Hoewel in het plangebied verschillende beschermde soorten kunnen worden verwacht, zijn deze voldoende te beschermen met de juiste inrichtings- en beschermingsmaatregelen. Hiervoor wordt in het kader van de

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

bestemmingsplanprocedure een 'Werkprotocol gebruik en beheer' opgesteld. Als onderdeel van dit werkprotocol zal periodiek een inventarisatie van essentiële elementen voor beschermde soorten gedaan worden. Dit zal voornamelijk zijn voor in gebruik zijnde nesten van vogels, maar ook voor de dassenburchten. Daarbij wordt nagegaan welke pijpen (holen) op dat moment actief zijn. De natuur is leidend voor natuurbegraven.

In het plangebied zijn de volgende beschermde soorten te verwachten:

Vogels:	zwarte kraai, raaf, bosuil, ekster, spreeuw, gekraagde roodstaart, zwarte roodstaart, boomklever, boomkruiper, draaihals en verschillende soorten spechten, vliegenvangers en mezen.
Amfibieën:	bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en kamsalamander.
Reptielen:	adder, hazelworm, levendbarende hagedis, gladde slang en zandhagedis.
Vleermuizen:	laatvlieger, baardvleermuis, gewone grootoorvleermuis, gewone dwergvleermuis, franjestaart, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, bosvleermuis, meervleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis.
Zoogdieren:	wild zwijn, ree, edelhert, das, boommarter, bunzing, eekhoorn, egel, hermelijn, konijn, steenmarter, vos, wezel, bosmuis, dwergspitsmuis, gewone bosspitsmuis, huisspitsmuis, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis en veldmuis.
Kevers:	Vliegend hert.
Planten:	Dennenorchis, kleine schorseneer en rozenkransje.

Broedseizoen

Bij het delven van een natuurgraf zal rekening gehouden worden dat tijdens het broedseizoen niet direct naast dicht struikgewas met in gebruik zijnde nesten wordt begraven. Dit zal in het ecologisch werkprotocol opgenomen worden. Vogels die in de bomen broeden zullen hooguit zeer beperkt verstoord worden. Dit deels omdat het nest op veilige afstand is, maar ook omdat een ceremonie en de ter aarde stelling zodanig kort is (gemiddeld korter dan 30 min) dat een vogel niet zijn nest zal verlaten en het broedsucces niet in het geding komt. Naast het protocol wat gekoppeld wordt aan regels, is uiteraard de Wet natuurbescherming van kracht en dient men zich daar ten alle tijden aan te houden. Bovendien wordt ten alle tijden gewerkt conform de door de minister goedgekeurde gedragscodes, zoals de gedragscode die door de branchevereniging voor natuurbegraven is opgesteld en de gedragscode voor de Unie van Bosschappen voor het beheer van bossen.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Aanvullend onderzoek

Voor gebouw bewonende (beschermde) soorten (o.a. vleermuizen en de steenmarter) wordt in het kader van de bestemmingsplanprocedure een aanvullend onderzoek uitgevoerd.

6.6.5 Stikstofdepositie

In het kader van de voorgenomen ontwikkeling is een stikstofonderzoek voor de gebruiksfase uitgevoerd, dat als bijlage 17 bij dit Verzoekboek is opgenomen.

Gebruiksfase

Uitgangspunten

Voor het berekenen van de stikstofdepositie in de gebruiksfase zijn de emissies van het voorliggende initiatief inzichtelijk gemaakt. Daarbij is gekozen voor een worst-case benadering en is onderscheid gemaakt in de volgende bronnen:

1. emissies als gevolg van natuurbegraven;
2. emissies als gevolg van verkeer.

Ad 1)

Uit onderzoek van de Wageningen Universiteit¹¹ blijkt dat natuurbegraven geen significant negatieve invloed heeft op de natuur. Derhalve wordt verondersteld dat er geen relevante stikstofdepositie als gevolg van natuurbegraven plaatsvindt. Voor het delven van de natuurgraven wordt gebruik gemaakt van elektrisch materieel. Dit wordt geborgd in het 'Werkprotocol beheer en gebruik'.

Ad 2)

Zoals gezegd verwacht de initiatiefnemer gemiddeld 250 natuurbegrafenissen per jaar, met een aanlooptermijn van 5 jaar. De ervaring leert dat bij een plechtigheid gemiddeld 70 personen aanwezig zijn (op basis van ervaringscijfers van o.a. natuurbegraafplaats De Heidepol en Mookerheide). Met een gemiddelde autobezetting van 2 tot 3 personen leidt dit in de regel tot circa 30 voertuigen per plechtigheid, oftewel 60 verkeersbewegingen *per plechtigheid*.

Naast de bezoekers van een plechtigheid is de verwachting dat mensen door de jaren heen regelmatig een bezoek brengen aan de natuurbegraafplaats. Gemiddeld gaat het om 10 autobezoekers *per etmaal* (de piek zal in de weekenden liggen), oftewel 20 verkeersbewegingen per etmaal.

¹¹ Wageningen Environmental Research (Alterra). Rapport 2846. 'Effecten van natuurbegraven op de vegetatie op Natuurbegraafplaats Heidepol'. Wageningen, oktober 2017.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie

Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres

De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Naast bezoekers van de natuurbegraafplaats is het aannemelijk dat ook (een deel van) de werknemers met de auto komen. Daarom is rekening gehouden met 6 verkeersbewegingen per etmaal als gevolg van personeel (uitgaande van 3 vaste werknemers).

Gelet op het voorgaande bedraagt het gemiddeld aantal verkeersbewegingen op jaarbasis 24.490. Per etmaal komt het aantal verkeersbewegingen uit op circa 67.

Hoe verhoudt dit zicht tot de cijfers van het CROW?

Op basis van de CROW-publicatie 381 'Toekomstbestendig parkeren' bedraagt de verkeersaantrekkende werking van een begraafplaats 44,4 verkeersbewegingen per plechtigheid. Deze verwachting is gebaseerd op de kengetallen voor een gemiddelde uitvaartplechtigheid: het CROW hanteert een bandbreedte van minimaal 37,4 en maximaal 51,4 verkeersbewegingen per uitvaartplechtigheid. In het kader van de voorgenomen ontwikkeling is zelfs rekening gehouden met een verkeersaantrekkende werking van 60 verkeersbewegingen per plechtigheid, waardoor gesproken kan worden van een worst-case benadering.

CROW-publicatie 272 'Verkeersgeneratie voorzieningen – kengetallen gemotoriseerd verkeer' hanteert voor begraafplaatsen een verkeersaantrekkende werking van 120 motorvoertuigbewegingen per etmaal. Daarbij is echter wel gerekend met 1.000 (!) plechtigheden per jaar, gemiddeld 56 bezoekers per plechtigheid en een gemiddelde autobezetting van 2,8 personen per auto. Omdat het gemiddeld aantal plechtigheden (per jaar) op natuurbegraafplaats De Polberg significant lager zal liggen, is het niet reëel de cijfers uit CROW-publicatie 272 te hanteren voor het voorliggende initiatief.

Rekenresultaten

Met een verschilberekening is aangetoond dat het mogelijk is de bijdrage van het initiatief te beperken tot 0,00 mol/ha/jaar door intern te salderen. Dit kan door de huidige emissies van de beheerderswoning (1.500 m³ gasverbruik per jaar) terug te brengen naar nul (gasloos). De initiatiefnemer is daarom voornemens de beheerderswoning geheel te renoveren en af te sluiten van het gasnet. Daarmee leidt het voorgenomen initiatief niet tot een toename van stikstofdepositie in de gebruiksfase en zijn significant negatieve effecten op stikstofgevoelige habitattypen uitgesloten.

Aanlegfase

Voor de aanlegfase is vooralsnog geen stikstofberekening uitgevoerd. De aanlegfase behelst het renoveren van de bestaande opstallen, het aanleggen van een parkeervoorziening en het omvormen van het bestaande productiebos naar hoogwaardige natuur. Voor de aanleg van de parkeervoorziening wordt gebruik gemaakt van elektrisch materieel (o.a. een elektrische minigraver). De (interne) renovatie van de bestaande

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

opstallen is reeds toegestaan op grond van het geldende bestemmingsplan en wordt derhalve geschaard onder regulier onderhoud. Er wordt geen nieuwe bebouwing gerealiseerd.

Ook het omvormen van het bestaande productiebos naar een provinciale natuurdoeltype wordt geschaard onder regulier onderhoud. Ook in de huidige situatie vinden er immers onderhoudswerkzaamheden in het plangebied plaats, zoals het vrijhouden van paden en het periodiek kappen van bomen (t.b.v. houtproductie) en rooien van stobben.

6.7 Verkeer en parkeren

6.7.1 Toegankelijkheid

Landgoed De Polberg heeft momenteel meerdere entrees: twee ingangen aan de Groteweg - een noordelijke bij de boswachterswoning en een zuidelijke bij het landhuis - alsmede een ingang aan het Wapenvelderzand en via twee zijden aan de Wapenveldseweg.

6.7.2 Infrastructuur

Zuidelijke ingang Groteweg

Met het oog op de privacy is de ingang van landhuis De Polberg uitsluitend toegankelijk voor de bewoners van het landhuis.

Noordelijke ingang Groteweg

De ingang bij de beheerderswoning is bestemd voor bezoekers van het informatiecentrum, de natuurbegraafplaats en landgoed De Polberg. Hier worden 55 parkeerplaatsen aangelegd.

Wapenveldseweg

Op dit moment wordt de Wapenveldseweg gebruikt door recreanten en toeristen die het Zwolsche bos bezoeken, alsmede door de bewoners van het adres Wapenveldseweg 1. Dat zal in de toekomstige situatie niet wijzigen. Bezoekers van de natuurbegraafplaats worden geacht te parkeren op de parkeervoorziening nabij de beheerderswoning, om vervolgens richting de natuurbegraafplaats te wandelen. Hiermee wordt getracht het verkeer uit het natuurgebied te weren. Door duidelijke bewegwijzering aan te brengen zal het parkeren op het bestaande parkeerterrein bij het Veluwe Pompstation zoveel mogelijk ontmoedigd worden.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie

Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres

De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

**Verzoek
tot planologische medewerking
Natuurbegraafplaats De Polberg**

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

Wapenvelderzand

Het Wapenvelderzand wordt thans gebruikt door recreanten en toeristen die Landgoed Petrea bezoeken en door de inwoners van het Wapenvelderzand. Als gevolg van voorliggend initiatief wordt het parkeerterrein aan het Wapenvelderzand in de toekomst mogelijk ook gebruikt door bezoekers van de natuurbegraafplaats en door recreanten die Landgoed De Polberg bezoeken. Het betreft immers een openbaar parkeerterrein. Door duidelijke bewegwijzering aan te brengen zal dit echter zoveel mogelijk ontmoedigd worden. Bezoekers en recreanten dienen primair gebruik te maken van de eigen parkeervoorziening op het landgoed.

6.7.3 Bereikbaarheid

Als gevolg van de voorliggende ontwikkeling en exploitatie van de beoogde natuurbegraafplaats zal het aantal verkeersbewegingen op de omliggende infrastructuur (beperkt) toenemen. De omliggende infrastructuur beschikt echter over voldoende capaciteit om het extra verkeersaanbod op te kunnen vangen. Het verkeer wordt immers direct afgewikkeld op de Groteweg. Er worden daarom geen knelpunten verwacht in de bereikbaarheid en verkeersafwikkeling.

6.7.4 Parkeergelegenheid

Per ceremonie/natuurbegraving wordt verwacht de initiatiefnemer circa 37 auto's. Deze verwachting is gebaseerd op de kengetallen van het CROW voor het aantal parkeerplaatsen dat nodig is voor een gemiddelde uitvaart: 36,6 auto's per uitvaartplechtigheid (CROW publicatie 381 'Toekomstbestendig parkeren'). Dit sluit tevens aan bij de ervaringscijfers van Natuurbegraven Nederland. Bij natuurbegravingen elders (o.a. natuurbegraafplaats De Heidepol en Mookerheide) zijn gemiddeld 70 personen aanwezig. Met een gemiddelde autobezetting van 2 tot 3 personen leidt dit in de regel tot circa 30 voertuigen per plechtigheid. Overigens vinden er nooit twee plechtigheden gelijktijdig plaats.

Voor natuurbegraafplaatsen zijn overigens geen specifieke kengetallen beschikbaar, maar kan een vergelijkbare parkeernorm worden aangehouden. De voornoemde parkeerbehoefte wordt opgevangen op het beoogde nieuwe parkeerterrein bij de beheerderswoning, dat ruimte zal bieden aan 55 auto's.

Naast de uitvaartplechtigheden wordt ervan uitgegaan dat de natuurbegraafplaats en/of het landgoed bezoekers en recreanten trekken. Hiervoor zijn op basis van de CROW-publicatie geen normen te benoemen, maar op basis van ervaringscijfers van andere natuurbegraafplaatsen kan volstaan worden met 15 parkeerplaatsen. Zeker gelet op het feit dat bezoekers en recreanten verspreid over de dag komen. Bij mooi weer zijn er

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

mogelijk meer bezoekers en/of recreanten (gelijktijdig) te verwachten. In dat geval kunnen de bestaande parkeerterreinen aan de Wapenveldseweg en het Wapenvelderzand als overloop dienen.

6.8 Externe Veiligheid

6.8.1 Hogedruk aardgasleiding

Blijkens de risicokaart van de provincie Gelderland loopt ten oosten van het plangebied een hogedruk aardgastransportleiding (N-556-60). De beheerder van deze aardgasleiding is Gasunie Transportservices BV. De leiding heeft een diameter van 21,2 centimeter en een dikte van 6 mm. De maximale werkdruk is 40 Bar.

De producten die worden getransporteerd door deze pijpleiding vallen onder de categorie K1 (lage ontbrandingstemperatuur). Voor deze leiding geldt een vrijwaringszone van 5 meter aan weerszijden van de leiding en een invloedsgebied van 80 meter. Het plangebied is gelegen op circa 200 meter van de hogedruk aardgastransportleiding. Derhalve vormt de leiding geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

Uit de risicokaart blijkt dat er behalve de voornoemde buisleiding geen andere risicofactoren aanwezig zijn in de directe nabijheid van het plangebied.

6.8.2 Conventionele explosieven (CE)

Historische gegevens

- Naar verluidt heeft de SS De Polberg tijdens WOII gebruikt als hoofdkwartier. Toen de geallieerden hier lucht van kregen, hebben zij het landhuis op een nacht gebombardeerd. Dit bombardement vond plaats in 1944 of 1945. Tijdens het bombardement werd het hoofdhuis niet getroffen, alleen de verderop gelegen tennisbaan. Twee bommen ontploften op 600 meter achter het hoofdhuis. De kraters van deze bominslagen zijn nog te zien in het landgoedterrein.
- Behalve het genoemde bombardement zijn op of in de directe omgeving van het plangebied geen andere bombardementen of gevechtshandelingen bekend. Er zijn ook geen aanwijzingen dat er andere bombardementen of gevechtshandelingen hebben plaatsgevonden op of in de directe omgeving van het plangebied.
- Vanaf 1960 is structureel bosbouw gepleegd (productiebos) op landgoed De Polberg. Hierbij werd meer dan de helft van het bestaande bos gekapt en opnieuw ingeplant. Tijdens de bosbouwwerkzaamheden zijn echter nooit CE gevonden of aanwijzingen dat er CE aanwezig zijn in het plangebied. Tijdens de zware stormen in 1972, 1973 en

Verzoek tot planologische medewerking Naturbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

1976 werden grote delen van het plangebied ontworteld. Ook hierbij zijn geen CE naar boven gekomen.

Handreiking CE

Volgens de Handreiking conventionele explosieven van 10 december 2007 is vooronderzoek naar CE nodig wanneer de kans op het vinden van explosieven groter is dan in een willekeurige andere plaats in Nederland. Om vast te stellen of dit het geval is moeten de specifieke omstandigheden van het geval worden afgewogen. Blijkens de detailruimingskaart van BeoBom zijn er in de loop van de jaren meerdere bommen geruimd in Wapenveld, ook in de directe omgeving van het plangebied. Zodoende wordt - nadat een principeakkoord is verkregen op de voorliggende aanvraag – een vooronderzoek uitgevoerd door een gespecialiseerde onderzoeksbureau. Ook al is er geen aanleiding dat er gevechtshandelingen op de locatie hebben plaatsgevonden, dan nog vereist het Arbo besluit dat er veilig gewerkt moet kunnen worden, in dit geval bij het ter aarde stellen van overleden personen. Het risico dat er conventionele explosieven aanwezig kunnen zijn wordt in een vooronderzoek zorgvuldig afgewogen.

Conclusie

Bij de omvorming van de natuurbegraafplaats wordt een substantieel deel van het plangebied geroerd. Om deze reden wordt - wanneer planologische medewerking is verkregen van de gemeente Heerde - een vooronderzoek verricht naar de mogelijke aanwezigheid van CE op landgoed De Polberg. Voor landgoed Winfried is een dergelijk vooronderzoek reeds uitgevoerd. De resultaten van beide onderzoeken worden verwerkt in het bestemmingsplan.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

7 Economische uitvoerbaarheid

7.1 Financiële haalbaarheid

7.1.1 Maatschappelijke vraag

Natuurbegraven is in Nederland sinds enkele jaren in opkomst. Groot-Brittannië daarentegen kent een langere historie met natuurbegraven, daar zijn sinds 1993 meer dan 250 natuurbegraafplaatsen gerealiseerd. In Nederland is het aantal natuurbegraafplaatsen nog relatief beperkt. Dit neemt niet weg dat er een groot aantal initiatieven op stapel ligt, omdat steeds meer mensen kiezen voor een laatste rustplaats in de natuur.

7.1.2 Markontwikkeling

In Nederland neemt de behoefte aan een laatste rustplaats in de natuur de komende 25 jaar naar verwachting toe, doordat op de traditionele begraafplaatsen tekorten ontstaan en steeds meer consumenten kiezen voor natuurbegraven. Met name het aspect van eeuwigdurende grafrust spreekt veel consumenten aan. Daarnaast vormt natuurbegraven een aantrekkelijk alternatief voor cremeren, omdat de nabestaanden niet worden belast met de kosten en het onderhoud van een graf. Over het algemeen is natuurbegraven ook goedkoper dan traditioneel begraven, omdat er geen kostbaar grafmonument wordt geplaatst.

7.1.3 Sterftecijfer

In Nederland vonden in 2018 53.160 begrafenis en 100.089 crematies plaats. Deze aantallen zullen de komende jaren verder stijgen, zoals blijkt uit de bijgesloten grafiek. De oorzaak hiervan is de sterke stijging van het aantal sterfgevallen. De verwachting is dat natuurbegraven meegroeit met deze ontwikkeling.

7.1.4 Marktpositie

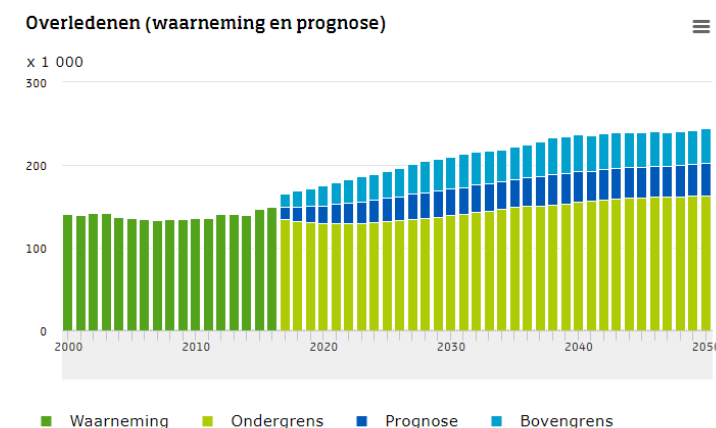
- Volgens de branchevereniging voor natuurbegraafplaatsen (Brana) beschikt Nederland op dit moment over 14 natuurbegraafplaatsen die zijn aangesloten bij deze branchevereniging met een gezamenlijke oppervlakte van 220 hectare. Natuurbegraven is een relatief nieuw fenomeen in Nederland. Hoewel de eerste

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

natuurbegraafplaats al 60 jaar bestaat, is natuurbegraven pas sinds 2011 sterk in opkomst.

- Natuurbegraafplaats De Polberg ligt in de regio Gelderland, Overijssel en Flevoland. In deze regio sterven jaarlijks 32.000 mensen (CBS, 2018). Dit is ruim 20% van de sterfgevallen in Nederland (153.000). In deze drie provincies kunnen de consumenten kiezen uit slechts twee natuurbegraafplaatsen. In Gelderland, Overijssel en Flevoland zal Natuurbegraafplaats De Polberg kunnen voorzien in naar schatting 40% van de beschikbare natuurbegraafcapaciteit. Bij een marktaandeel van respectievelijk 1 à 2% komt dit neer op respectievelijk 125 à 250 natuurbegrafenissen (gemiddeld) per jaar.

7.1.7 Conclusie

Bovengenoemde cijfers en het feit dat de natuurbegraafplaats is gelegen in een stijlvolle historische setting rechtvaardigen de verwachting dat het initiatief een goede kans van slagen heeft.

7.2 Kostenverhaal

7.2.1 Plankosten

De initiatiefnemer voorziet in de betaling van de plankosten, die moeten worden gemaakt voor het verkrijgen van planologische medewerking van de gemeente Heerde.

7.2.2 Planschade

Gelet op de gunstige ligging en goede inpassing van het plangebied en de meerwaarde van de natuurbegraafplaats voor de lokale economie wordt geen planschade verwacht als gevolg van het wijzigen van de diverse bestemmingen.

De initiatiefnemers zijn bereid een anterieure overeenkomst te sluiten met de gemeente Heerde waarin de verantwoordelijkheid voor eventuele schade als gevolg van het initiatief wordt vastgelegd. Zij hebben de hiervoor benodigde informatie aan de gemeente verstrekt.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

8. Maatschappelijke uitvoerbaarheid

8.1 Proces

Het beoogde proces ziet er als volgt uit:

Vorbereiding

- Memo Actieve Raadsinformatie aan de gemeenteraad (verstuurd d.d. 30 oktober 2020).
- Informeren omwonenden, dorpsraad en ondernemersvereniging middels een informatieavond. Deze heeft plaatsgevonden op 5 november 2020 (zie navolgend). Aanvullend op deze informatieavond zal in het voorjaar van 2021 een bijeenkomst worden georganiseerd voor direct omwonenden verenigd onder de naam 'Liever bos dan botten'. Tijdens deze bijeenkomst worden zij (opnieuw) in de gelegenheid gesteld vragen te stellen en eventuele zorgen te uiten. In december 2020 heeft reeds een vooroverleg plaatsgevonden met de woordvoerder van 'Liever bos dan botten' waarin het voornoemde is besproken.
- Advies Commissie Ruimte inzake de besluitvorming tot planologische medewerking
- Besluitvorming van het college van de gemeente Heerde over planologische medewerking.

Bestemmingsplanprocedure

- Verrichten onderzoeken en eventueel vervolgonderzoek.
- Opstellen concept-ontwerpbestemmingsplan.
- Wettelijk vooroverleg en (opnieuw) informeren omwonenden en andere belangstellenden middels een informatiebijeenkomst (datum nader te bepalen).
- Formaliseren anterieure planschadeovereenkomst met de gemeente Heerde.
- Start bestemmingsplanprocedure: zo spoedig mogelijk (eind 2020) en uiterlijk vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Omgevingswet

Aanvankelijk zou op 1 januari 2021 de Omgevingswet in werking treden. Begin mei is de inwerkingtreding van deze wet met één jaar uitgesteld tot 1 januari 2022. Dit neemt niet weg dat de initiatiefnemers de nadrukkelijke wens hebben het ontwerpbestemmingsplan vóór de inwerkingtreding van deze wet in procedure te brengen, zodat de procedure onder vigeur van de huidige wetgeving kan worden afgehandeld.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

8.2. Participatie

Informatieavond d.d. 5 november 2020

Vooruitlopend op het besluit tot planologische medewerking is door de initiatiefnemer een wijkbericht verstuurd aan omwonenden¹², de dorpsraad en ondernemersvereniging. In dit wijkbericht – dat als bijlage bij het verzoekboek is opgenomen - is de beoogde ontwikkeling kort toegelicht en zijn de wijzigingen ten opzichte van de eerdere initiatieven voor Landgoed De Polberg en Landgoed Winfried inzichtelijk gemaakt. In aanvulling op het wijkbericht zijn de omwonenden, dorpsraad, ondernemersvereniging en gemeenteraad uitgenodigd voor een informatieavond. Deze informatieavond heeft (digitaal) plaatsgevonden op 5 november 2020. Vanwege de corona-maatregelen waren de initiatiefnemers genoodzaakt deze informatieavond digitaal te laten plaatsvinden via Microsoft Teams.

Tijdens de informatieavond – waaraan ongeveer 40 omwonenden en enkele raadsleden hebben deelgenomen - is een toelichting gegeven op natuurbegraven in het algemeen, is het voorliggende initiatief (en de haalbaarheid daarvan) uitgebreid aan bod gekomen en is inzicht gegeven in het proces tot dusver, met een doorkijkje naar het vervolgproces. De presentatie is als bijlage bij dit verzoekboek opgenomen. De deelnemers aan de informatiebijeenkomst zijn in de gelegenheid gesteld tussentijds vragen te stellen via de chat. De sfeer in deze chat was gemoedelijk en er zijn gedurende de avond een vijftiental vragen gesteld.

Deze vragen zijn gedurende de avond allemaal beantwoord en worden in de vorm van een Q&A beschikbaar gesteld op de website www.natuurbegraafplaatsdepolberg.nl. Via deze website worden omwonenden de komende tijd op de hoogte gehouden van nieuwe ontwikkelingen. Tot slot heeft de initiatiefnemer omwonenden in de gelegenheid gesteld eventuele vragen en/of opmerkingen (per e-mail) na te sturen. Hiervan is geen gebruik gemaakt.

Binnengekomen vragen en opmerkingen

- Hoeveel graven worden er maximaal gerealiseerd?
- Wat betekent het plan voor de verkeersbelasting?
- Zijn de haalbaarheidsonderzoeken inzichtelijk voor omwonenden en waar zijn deze te vinden?
- Wat wordt gedaan tegen overlast van wilde zwijnen?
- 250 natuurbegravingen per jaar betekent dus bijna dagelijks een natuurbegravenis.

¹² Onder omwonenden wordt verstaan de bewoners van het Wapenvelder Zand, de Wapenveldseweg en Dr. Jan van Breemenlaan, alsmede de bewoners/eigenaren in het gebied tussen de Revelingsweg, Parallelweg (en het fietspad in het verlengde daarvan), Kwartelweg en de Groteweg.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

- Wat betekent het plan voor de bodemdaling en daling van de grondwaterstand?
- Hoe zit het met de stoffen die in de bodem en het grondwater terecht komen?
- Wat betekent het plan met betrekking tot verkeersdrukke voor de kruising Groteweg/Nachtegaalweg?
- Is er iets te zeggen over de economische effecten van de ontwikkeling voor Wapenveld?
- Wat is de duur van de exploitatie van de natuurbegraafplaats en wat gebeurt er na deze periode?
- In hoeverre worden omwonenden gezien en gehoord?
- Wat als bezoekers onverwachts en op het laatste moment afslaan?
- In hoeverre verandert het aanzicht op de landgoederen vanaf de Groteweg?
- Waar komt de 30 meter afstand tot de woningen in het noorden vandaan? Zijn dat wettelijke eisen?
- Hoe groot wordt het toekomstfonds voor het beheer van het natuurgebied na de exploitatiefase?

Statement omwonenden

Tijdens de informatieavond d.d. 5 november 2020 heeft een groep omwonenden – destijds verenigd onder de naam 'Geen doden in het bos' - een verklaring in de chat achtergelaten. Zij hebben vervolgens de bijeenkomst verlaten. Dit statement is tijdens de informatieavond ook nog per e-mail gedeeld met het door ons ingeschakelde stedenbouwkundig adviesbureau SAB. Inmiddels heeft de groep omwonenden zich verenigd onder de naam 'Liever bos dan botten' (stichting i.o.).

De groep omwonenden geeft in de verklaring aan niet mee te willen werken aan de digitale informatiebijeenkomst en nodigt de initiatiefnemers uit om op een later tijdstip, wanneer het mogelijk is om op een gelijkwaardige en fysieke manier om de tafel te gaan, opnieuw met een voorstel voor een datum te komen. Door de groep omwonenden wordt verondersteld dat het plan geen draagkracht heeft vanuit de buurt en dat het plan geen meerwaarde heeft voor de samenleving. De groep omwonenden vindt de plannen nu nog onvolledig en niet voldoende concreet zijn. Tenslotte worden er zorgen geuit over de nadelige effecten en de haalbaarheid van het plan. Tijdens de bijeenkomst is de voornoemde verklaring ter kennisname aangenomen door de initiatiefnemers en de gespreksleider die avond.

De initiatiefnemer vindt het uiteraard jammer dat de initiatiefnemers van het bewonerscollectief 'Liever bos dan botten' niet hebben deelgenomen aan de online informatieavond, die juist bedoeld was om omwonenden en andere belanghebbenden – ondanks de huidige corona-beperkingen - in detail nader te informeren over het voorliggende plan 'Natuurbegraafplaats Landgoed De Polberg' en natuurbegraven in het algemeen. Tijdens de informatieavond zijn omwonenden bovendien ruimschoots in de

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

gelegenheid gesteld hun zorgen te delen en vragen over het plan (en natuurbegraven in het algemeen) te stellen. Deze vragen zijn tijdens de avond allemaal beantwoord.

In de verklaring en de e-mail van het bewonerscollectief aan SAB (d.d. 5 november 2020) geven de initiatiefnemers aan wel fysiek om tafel te willen zitten om over het initiatief op Landgoed De Polberg van gedachten te wisselen. De initiatiefnemer heeft deze handschoen uiteraard opgepakt en op 16 november 2020 een uitnodiging hiervoor verzonden. Tot op heden heeft er nog geen overleg plaats kunnen vinden vanwege de geldende corona-maatregelen. Niettemin treedt de initiatiefnemer graag in overleg met het bewonerscollectief. Getracht wordt op korte termijn en binnen de thans geldende corona-maatregelen op passende wijze invulling te geven aan deze bewonersbijeenkomst.

Zodra dit overleg heeft plaatsgevonden zullen we u hier uiteraard over informeren.

Tot slot

De beoogde beheerder van de natuurbegraafplaats – Natuurbegraven Nederland – is voornemens voorafgaand aan de besluitvorming omwonenden, belanghebbenden en bestuurders uit te nodigen voor een bezoek aan een natuurbegraafplaats elders. Hiervoor wordt binnenkort een uitnodiging verzonden.

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld

---

9. Bijlagen

1. Ontstaan en geschiedenis van De Polberg, Mr A.P.H. Stuyling de Lange, april 1981.
2. Complexbeschrijving Landgoed De Polberg, Gelders Genootschap, d.d. 18 april 2013
3. Voornemen tot aanwijzing van landgoed De Polberg tot gemeentelijk monument, d.d. 19 april 2013
4. Verlenging van het voornemen tot aanwijzing van landgoed De Polberg tot gemeentelijke monument van 13 mei 2015
5. Advies WBE Noord Oost Veluwe, d.d. 16 december 2013
6. Email regio-archeoloog, d.d. 20 januari 2014
7. Landschapsbiografie Wapenveld, Cultuurland Advies, d.d. 17 maart 2014
8. Positieve grondhouding B&W gemeente Heerde, d.d. 20 maart 2014
9. Klic-melding, d.d. 9 februari 2015
10. Digitale watertoets, d.d. 12 januari 2021
11. Quicksan Natuur en Voortoets Natura 2000 Landgoed De Polberg, Cobra Groeninzicht Vianen, rapportnr. 302967, d.d. 9 november 2020
12. Inventariserend Veldonderzoek verkennende fase; Landgoed De Polberg te Wapenveld, Archeodienst, rapportnr. 745, d.d. 29 september 2015
13. Inventariserend Veldonderzoek verkennende fase; Natuurbegraafplaats op Landgoed Winfried (Wapenveld, gemeente Heerde), Archeodienst, rapportnr. 644, d.d. 12 maart 2015
14. Natuurversterkingsplan Wapenveld, Natuurbegraafplaats De Polberg, SAB, rapportnummer 190627, d.d. 7 juli 2020
15. Onderzoek stikstofdepositie Wapenveld, Natuurbegraafplaats De Polberg, SAB, rapportnummer 190627, d.d. 11 januari 2021
16. Concept-bestemmingsplanregeling, SAB, rapportnr. 190627, d.d. 5 juni 2020
17. Wijkbericht aan omwonenden d.d. 21 oktober 2020
18. Presentatie informatieavond omwonenden d.d. 5 november 2020
19. Cultuurhistorische Quicksan Natuurbegraafplaats De Polberg Wapenveld, Cultuurland Advies, projectcode CA2107, d.d. 26 april 2021

Verzoek tot planologische medewerking Natuurbegraafplaats De Polberg

26 april 2021
In opdracht van
Familie Stuyling de Lange

Locatie
Groteweg 23-25-27
Wapenveld, gemeente Heerde

Contactadres
De heer C. Stuyling de Lange
Groteweg 23
8191 JS Wapenveld
